

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, inzake vorderingen hebbende als voorwerp vergoeding van schade veroorzaakt door ongevallen, en de betekenis van art. 12, 1° der wet van 25 Maart 1876

Het zal wel iedereen bekend zijn dat het delict of quasi-delict, bv. het ongeval veroorzaakt door een overtreding, door een handelaar gepleegd, ter gelegenheid van de uitoefening van zijn beroep, tot de categorie der subjectieve handelsdaden behoort, en dat derhalve principieel de rechtbank van koophandel zal geroepen zijn, om te vonnissen over de vordering tot vergoeding der schade, door de derde-benadeelde, tegen bedoelde handelaar ingeleid.

Zo alleen materiële schade werd berokkend, stelt zich nopens die bevoegdheid geen enkele moeilijkheid, tenzij deze ene : te weten of de handelaar wel degelijk de fout pleegde, of het ongeval veroorzaakte, ter gelegenheid van de uitoefening van zijn handel, wat een louter feitelijke kwestie is. Deze vraag is evenwel vreemd aan het voorwerp van deze studie.

Evenwel wordt het vraagstuk der bevoegdheid veel delicaat, wanneer in kwestieus ongeval verwondingen aan personen werden veroorzaakt zodat door een of andere partij, vergoeding voor die vorm van schade wordt gevorderd, of kan gevorderd worden.

De verdere uiteenzetting zal het belang van dit onderscheid wel duidelijk maken.

Art. 12 1° der wet van 25 Maart 1876 beschikt inderdaad, dat de rechtbanken van koophandel in geen geval mogen kennis nemen van de geschillen, die tot voorwerp hebben de herstelling van de schade door de dood van een persoon, of door lichamelijk letsel of ziekte veroorzaakt.

Het schijnt me nuttig, thans reeds de nadruk te leggen op de bedoeling welke aan de basis ligt van deze exceptie aan de gewone regels van de procedure. Uit de voorbereidende werken en besprekingen van genoemde wet blijkt, dat de wetgever het voorzichtig en geraadzaam geoordeeld heeft, alle betwistingen, welke als voorwerp hebben begrippen zoals fout, verantwoordelijkheid, oorzaak en schadebedrag, aan de bevoegdheid van de gewone rechtbanken voor te behouden, juist omdat de beoordeling van die begrippen en o.a. de bepaling van de schade, bijzondere juridische vaardigheid vereisen. (cfr. Brussel, 18 Juli 1911, Pas. 1911, II, 309; Brussel, 3 Juli 1944, R.G.A.R. 1946, 3941).

Soms wordt ook wel de nadruk gelegd op de bedoeling van de wetgever, in dergelijke delicate materie, een eenheid van rechtsspraak te verzekeren (cfr. Rep. Pratique droit Belge-Compétence en matière civile et commerciale, n° 638). Beide opvattingen vullen trouwens elkander aan.

Deze wettekst hoe duidelijk hij ook schijne te zijn, heeft aanleiding gegeven tot zeer talrijke arresten en vonnissen, welke hem op zeer uiteenlopende wijze interpreteren. De reden hiervan is vooral te zoeken in het feit, dat de vordering tot vergoeding, voorwerp van een geding, soms in verwijderd en zeer onrechtstreeks verband staat, met de dood of het lichamelijk letsel van een persoon, bv. gesteund is op een contract, zoals het verhaal van de verzekerde tegenover zijn verzekeraar; en daar de arresten van het Hof van Verbreking niet altijd de gewenste duidelijkheid brachten, is de aarzeling in de rechtspraak en het gebrek aan eenheid te begrijpen en zoals steeds... te betreuren.

Ten einde deze korte studie zo volledig mogelijk te maken, achten we het nuttig, eerst bepaalde typebetwistingen in zake bevoegdheid aan te raken, waarover de rechtspraak nagenoeg eensluidend is. We bedoelen hier betwistingen die niet als onmiddellijk voorwerp hebben de opvordering van vergoeding door het slachtoffer van het ongeval maar die eerder gesteund zijn op een contract van verzekering, en meestal de verzekeringsnemer tegenover zijn verzekerde stellen.

1. De vordering tot betaling van vergoeding wegens levensverzekering.

Bij arrest van 4 Juli 1912 (Pas. 1912, 1, 380) heeft het Hof van Verbreking beslist dat de opvordering van het verzekerde kapitaal door de begunstigde, wel in de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel valt, zelfs wanneer de dood van de verzekerde het gevolg is van een ongeval. (Cfr. Rep. Pratique, loco cit., n° 668; Studie van R. Piret in R.G.A.R. 1930, blz. 575).

Het bedoelde arrest steunt zich zeer terecht op de beschouwing dat dergelijke vordering geenszins als voorwerp heeft, de vergoeding van werkelijke schade, veroorzaakt door een ongeluk of een overlijden, maar wel de uitkering van een vroeger bepaalde som, welke

niet noodzakelijk overeenstemt met de schade, en geen indemnitaair karakter heeft.

Het ongeval of het overlijden is tenslotte niet de oorzaak der vordering, maar enkel de gelegenheid tot het ontstaan ervan, zodat de rechtspraak thans unaniem aanvaardt dat de exceptie van het art. 12, 1° terzake geen toepassing vindt.

2. De vordering tot betaling der vergoeding wegens persoonlijke ongevallenverzekering.

Hier wordt bedoeld de vordering waarbij de verzekeringnemer, slachtoffer van een ongeval, of een ander rechthebbende, betaling vordert van het bedrag, kapitaal of dagelijkse vergoeding, vastgesteld bij contract.

Betreffende de vraag der bevoegdheid bestaat er allerm minst eensgezindheid in rechtspraak en rechtsleer.

Wat betref de rechtspraak dient nochtans aangestipt dat deze, bijna unaniem, tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken besluit. Oorzaak van die opvatting is het arrest van het Hof van Verbreking van 13 Juni 1907 (Pas. 1907, 1, 291).

Dit arrest laat gelden dat dergelijke opvatting overeenstemt met de voorbereidende werkzaamheden der wet, waaruit blijkt dat elke welkdanige vordering tot vergoeding van schade veroorzaakt door dood of verwondingen, aan de bevoegdheid der burgerlijke rechtbanken voorbehouden werd, onverschillig of die vordering haar oorzaak vindt in het gewone art. 1382 B.W. ofwel in een verplichting tot vrijwaring of vergoeding, gevolg van een contract.

De rechtspraak heeft bijna unaniem die zienswijze overgenomen. (Cfr. als meest recente rechtspraak: Hof van Beroep Luik, 11 Juni 1949, R.A.G.R. 1950, 4646; Burg. Rb. Brussel, 26 Jan. 1940, R.G.A.R. 1940, 3375; Rb. Kph. Brussel, 28 Juni 1929, *ibid.* 1928, 316. Ook de rechtspraak geciteerd in het belangwekkend advies van substituut Procureur-generaal Matthijs bij arrest van het Hof van Beroep Gent, dd. 11 Juni 1951: *Rechtskundig Weekblad* 1951, n° 17, kol. 511).

Evenwel heeft het belangrijkste gedeelte der rechtsleer — hoewel ook deze verdeeld is — eerder de tegenovergestelde stelling verdedigd namelijk de bevoegdheid der rechtbank van Koophandel. (Cfr. o.a. Laloux, *Assurances terrestres*, blz. 243 litt. b.; *Studie van R. Piret in R.G.A.R.* 1930, blz. 575 en de overige rechtspraak geciteerd in het vermeld advies van M. Matthijs).

De argumenten in de rechtsleer ontwikkeld, zijn zeer degelijk en laten zich als volgt samenvatten: ofschoon enerzijds de vergoeding, gevorderd door de rechthebbende een indemnitaair karakter heeft, dient nochtans anderzijds aangestipt, dat het bedrag, uit te betalen door de verzekeraar, niet noodzakelijk, en trouwens bijna nooit, de werkelijk geleden schade vertegenwoordigt. Het geldt steeds een vast bepaald bedrag: kapitaal of dagelijkse rente, bij contract bepaald en onveranderbaar en als dusdanig kan niet gezegd worden dat de vordering werkelijk als voorwerp heeft de vergoeding van de geleden schade.

Anderzijds is dergelijke vordering niet rechtstreeks gesteund op het ongeval: het overlijden of de verwondingen zijn maar de gelegenheid, het feit dat aanleiding en ontstaan gaf aan het recht en de vordering van de rechthebbende, maar dit recht heeft als oorzaak een verzekeringscontract, waarvan toepassing gevorderd wordt.

We hebben er hoger op gewezen dat het art. 12 1° der wet van 25 Maart 1876 vooral geïnspireerd was door de bekommernis van de wetgever, een eenheid van rechtspraak te verzekeren in alle betwistingen

die betreffen verantwoordelijkheid-oorzaak en berekening van schade aan personen.

Evenwel heeft dergelijke bekommernis, in vorderingen zoals deze, geen reden van bestaan daar de verantwoordelijkheid betreffende het kwestieus ongeval eenvoudig geen rol speelt in de uitbetaling der vergoeding, zoals anderzijds de werkelijke schade evenmin van belang is, voor de berekening van het uit te keren bedrag.

De betwisting zal steeds, en zal alleen de toepassing van een of andere clause uit het verzekeringscontract betreffen, en we menen dat de rechtspraak werkelijk te eng de tekst van het art. 12 «in geen geval...» geïnterpreteerd heeft, en daarbij de werkelijke bedoeling van de wetgever en de geest van het art. heeft verwaarloosd.

Het is zeker niet de bedoeling van de wetgever geweest, dergelijke betwistingen nopens de draagwijdte der clause van een verzekeringspolis, aan de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel te onttrekken.

Niettegenstaande de degelijkheid dezer argumenten, blijven de hoven en rechtbanken de stelling der onbevoegdheid aankleven, zoals het arrest van 1907 van het Hof van Verbreking heeft beslist.

Slechts enkele vonnissen hebben het andere standpunt aanvaard. (Cfr. Burg. Rb. Brussel, 3 Juli 1944, R.G.A.R. 1946, 3941; Burg. Rb. Brussel, 9 Januari 1949, *Bull. Ass.* 1949, blz. 200; Rb. Koophandel Gent, 7 Juni 1923, *Pas.* 1925, III, 42.)

3. Vorderingen waarbij de verzekeringnemer verhaal neemt tegenover zijn verzekeraar.

Hierbij bedoelen we de vordering waarbij de verzekeringnemer, gedaagd in schadevergoeding door het slachtoffer van een ongeval, dat hij veroorzaakte, zich genoodzaakt ziet, verhaal te nemen tegenover zijn eigen verzekeraar; bv. wanneer deze laatste vrijwillige tussenkomst weigert.

Dit verhaal kan onder twee vormen voorgebracht worden, hetzij als actie in vrijwaring, ingeleid ter gelegenheid van en gedurende het hoofdgeding, hetzij als afzonderlijke actie, bv. wanneer de verzekeringnemer na veroordeling het slachtoffer vergoed heeft en daarna, bij afzonderlijke vordering, verhaal neemt tegenover zijn verzekeraar.

Zal de rechtbank van koophandel onbevoegd zijn, om dergelijke vorderingen te berechten?

Ook in deze belangrijke materie, is een gebrek aan eenheid in de rechtspraak te betreuren.

Het bedoeld verhaal kan vooral twee soorten verzekeringen aanbelangen: de verzekering burgerlijke verantwoordelijkheid, en de verzekering-arbeidsongevallen.

We zullen in korte termen beide gevallen behandelen.

A. Het verhaal in zake *verzekering-burgerlijke verantwoordelijkheid*.

De meeste rechtbanken en hoven aanvaardden de bevoegdheid van de rechtbanken van koophandel tot in 1908 en 1909 het Hof van Verbreking een paar arresten heeft geveld, welke de stelling van de onbevoegdheid huldigen of blijken te huldigen.

Het betreft hier de arresten van 8 October 1908 (*Pas.* 1908, I, 322) en van 18 Maart 1909 (*Pas.* 1909, I, 183) welke het uitgangspunt zijn geweest van een nieuwe zeer talrijke en nagenoeg eensluidende rechtspraak in de zin van de onbevoegdheid der rechtbanken van koophandel.

We menen echter te mogen betwijfelen, of bedoelde arresten, wel die absolute betekenis en draagwijdte hebben, die de rechtspraak haar naderhand heeft toegekend. Een ontleding van de behandelde gevallen, en van de motivering schept daaromtrent volledige duidelijkheid.

Beide arresten behandelen een quasi-identiek geval: een persoon, die een ongeval veroorzaakte, wordt door het slachtoffer voor de burgerlijke rechtbank gedaagd, in vergoeding van de geleden schade (lichaamsleed).

Hij wenst verhaal te nemen tegenover zijn verzekeraar, en laat deze dagvaarden, in vrijwaring, voor de rechtbank van koophandel en vordert derhalve, dat de verzekeraar zou verplicht worden, het hoofdgeding voor zijn rekening te nemen en zelf de gevolgen te dragen der veroordeling, welke in het hoofdgeding zal gewezen worden.

Het Hof van Verbreking heeft geoordeeld, in beide zaken, dat de rechtbank van koophandel onbevoegd was, om kennis te nemen van de actie in vrijwaring.

Bepaalde gedeelten der motivering laten de indruk, dat het Hof inderdaad de stelling der absolute onbevoegdheid heeft willen huldigen ten overstaan van alle vorderingen, waar de verzekeringsnemer verhaal neemt tegen zijn verzekeraar.

Zo lezen we in het arrest van 8 Oktober 1908 « Attendu qu'aux termes de la loi du 27 mars 1891 les tribunaux de commerce ne connaissent en aucun cas des contestations, ayant pour objet la réparation d'un dommage causé, soit par la mort d'une personne, soit par une lésion corporelle... »

Attendu que d'après les motifs, il importe peu que l'action dont tel est l'objet spécial, soit basée sur une responsabilité, ou sur une garantie née d'un acte de commerce...

Qu'il importe peu que les parties n'aient discuté, dans la phase de la procédure en laquelle statue l'arrêt dénoncé, que la potée d'une clause d'assurance... »

Spijts die blijkbaar duidelijke motivering, blijft er toch een twijfel bestaan nopens de draagwijdte van het arrest, wanneer men de motieven ontleedt in het licht van het behandeld geval.

Het betrof hier inderdaad, zoals reeds hoger onderlijnd, een actie in vrijwaring, ingeleid gedurende de loop van het hoofdgeding.

De in vrijwaring geroepene, heeft het recht en de mogelijkheid al de punten van de hoofdvordering te betwisten: de verantwoordelijkheid van de verzekeringnemer (gedaagde in het hoofdgeding) en het schadebedrag.

Daar de wetgever van 1891 precies deze betwistingen, aan de bevoegdheid van de rechtbanken van koophandel heeft willen onttrekken, besliste het Hof van Verbreking terecht — in overeenstemming met de tekst en de geest van bedoelde wet, dat de rechtbank van koophandel onbevoegd was, om over dergelijke actie in vrijwaring te vonnissen, zolang de verantwoordelijkheid en het schadebedrag, door gedaagde in het hoofdgeding, en door de in vrijwaring gedaagde verzekeraar, kon betwist worden.

Is het niet deze beschouwing geweest, welke het Hof heeft geïnspireerd, wanneer het tot de onbevoegdheid van de handelsrechtbank besliste?

Volgend gedeelte uit de motivering schijnt zulks te bevestigen. « Attendu su'en effet l'action en garantie soulève à nouveau la discussion, l'examen et la solution de toutes les questions, pour lesquelles la loi, dans un intérêt de bonne justice, a enlevé, d'une manière absolue, compétence au juge consulaire... »

Grondig verschillend daarvan is echter het geval, waar de verzekeringnemer reeds bij een eindvonnis veroordeeld werd, en slechts daarna, bij nieuw afzonderlijk geding, verhaal neemt tegen zijn verzekeraar.

Bij de inleiding van deze nieuwe eis, is er dus reeds definitief gevonnist over zijn verantwoordelijkheid, over het bedrag der schade, enz., en de enkele betwisting, voorwerp van het nieuw geding zal uitsluitend betrekking hebben op de toepassing en draagwijdte van een of andere clause van de verzekeringpolis b.v. in zake verval.

Mag de onbevoegdheid, bedoeld bij genoemde arresten, tot dit geval worden uitgebreid? De motivering ervan laat het zeker niet dadelijk toe, wel integendeel. Want hier zullen precies de betwistingen welke aan de rechtbank van Koophandel werden onttrokken, en waarvan gewag wordt gemaakt, in hogervermeld arrest, uitgeschakeld zijn, en zoals reeds in een ander gedeelte van deze studie werd vermeld, veroorloven we ons ernstig te betwijfelen, of de wetgever van 1871 dergelijke verregaande en onredelijke onbevoegdheid heeft willen inschakelen.

Daar er ons geen enkel arrest van het Hof van Verbreking bekend is, waarbij klaar en duidelijk de onbevoegdheid tot dit geval werd uitgebreid, blijft de betwisting ons inziens open.

Wat er ook van zij, de rechtspraak heeft quasi-unaniem de bedoelde arresten van het Hof van Verbreking geïnterpreteerd, in de zin van een absolute onbevoegdheid van de rechtbanken van koophandel, in alle gedingen, waarin de verzekeringnemer verhaal neemt tegen zijn verzekeraar, zonder in acht te nemen of zulks geschiedt, in een actie in vrijwaring gedurende het hoofdgeding, dan wel bij afzonderlijke actie, na definitieve veroordeling. (Cfr in die zin: Burg. Rb. Brussel, 22 April 1937, Bull. Ass. 335; Hof Luik, 31 Maart 1939, Bull. Ass. 671; Rb. Kph. Brussel, 3 Maart 1938, Jur. Comm. Brux. 1939, 299; Rb. Kph. Brussel, 12 Maart 1948, R.G.A.R., 1949, 4411 en de talrijke rechtspraak in dit vonnis geciteerd; Rb. Kph. Luik, 10 Oct. 1936, R.G.A.R. 1936, 2297; Burg. Rb. Luik, 9 Juli 1941, *ibid.* 1942, 3704; Rb. Kph. Gent, 3 Maart 1932, *ibid.* 1932, 1032.)

Namen stelling voor de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel: Burg. Rb. Brussel, 22 April 1937, R.G.A.R. 1938, 2784; Rb. Kph. Brussel, 5 Oct. 1935, *ibid.* 1936, 2176; Burg. Rb. Verviers, 1 Dec. 1931, *ibid.* 1932, 937.

B. Het verhaal in zake verzekering tegen arbeidsongevallen.

Het geval is nagenoeg gelijkaardig aan datgene dat daareven behandeld werd en alle opmerkingen te dier gelegenheid uiteengezet gelden hier eveneens.

Zo aanvaardt de meeste rechtspraak dat de vordering van de patroon, die zijn arbeider vergoed heeft, en verhaal neemt tegen zijn verzekeraar, in terugbetaling der betaalde sommen, buiten de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel valt. (Cfr. Rb. Kph. Gent, 24 Jan. 1931, R.G.A.R. 1932, 1031.)

4. Vorderingen, waarbij de verzekeraar verhaal neemt tegen zijn verzekerde of tegenover een derde.

Twee gevallen van verhaal kunnen zich inderdaad voordoen.

1° geval.

De verzekeraar heeft zijn eigen verzekerde vergoed en neemt verhaal tegen een verantwoordelijke derde, krachtens een wettelijke (b.v. wet op de arbeidsonge-

vallen) of contractuele (b.v. persoonlijke ongevallen-verzekering) subrogatie.

De rechtspraak na blijkt te hebben gegeven van aarzeling, besluit thans tot de onbevoegdheid van de rechtbank van koophandel. (Cfr. Gent. 31 Dec. 1931, Bull. Ass. 1932, blz. 378; Studie van R. Philips in Journal des Tribunaux, 1949, blz. 655). Deze rechtspraak is logisch.

Verliezen we inderdaad niet uit het oog, dat de verzekeraar, die handelt als gesubrogeerde, niet een strict persoonlijk recht uitoefent, maar dat zijn vordering tenslotte die is van zijn verzekeringnemer (slachtoffer) en aldus al de kenmerken van deze vordering bewaart, derwijze dat de derde alle zelfde excepties — ook die betreffende de bevoegdheid — kan opwerpen, onverschillig door wie de vordering wordt ingeleid.

Een zelfde vordering kan niet aan twee verschillenden rechtsmachten onderworpen zijn, omdat ze ingevolge de subrogatie, door een ander, dan het slachtoffer wordt ingeleid.

Trouwens zal meestal, ter gelegenheid van dergelijk geding door de gesubrogeerde ingeleid, de derde gedaagde, zijn verantwoordelijkheid en het bedrag der schade betwisten — wat zijn recht is — zodat de onbevoegdheid van de rechtbank van koophandel zich nog meer opdringt.

2° geval.

In de verzekering arbeidsongevallen, en bepaalde verzekeringen burgerlijke verantwoordelijkheid (bezoldigd vervoer van personen en goederen) zal de verzekeraar nimmer een reden van verval tegen het slachtoffer kunnen invoeren. Hij zal echter, nadat hijzelf het slachtoffer vergoed heeft, verhaal kunnen nemen tegen zijn verzekeringnemer, en terugbetaling vorderen van de aldus betaalde bedragen. Welke rechtbank zal bevoegd zijn om van die vordering kennis te nemen?

Het hoeft geen betoog, dat deze vordering grondig verschilt van diegene, behandeld onder het eerste geval.

Hier handelt de verzekeraar niet krachtens een subrogatie, maar steunt hij zich op een strict persoonlijk recht, hem toegekend door de wet, en oefent een oorspronkelijke persoonlijke vordering uit, niet gesteund op art. 1382 B.W.

Bij het inleiden van deze vordering, beoogt de verzekeraar allerm minst, voor of namens het slachtoffer, vergoeding te bekomen voor de geleden schade (het slachtoffer is vergoed) maar beoogt hij enkel terugbetaling te bekomen van de sommen, die hijzelf aan het slachtoffer, heeft uitgekeerd...

De verschillende begrippen « lichaamsleed, verantwoordelijkheid en schadebedrag » kunnen niet meer in betwisting komen, daar over al die punten reeds definitief werd gevonnis, door een vonnis, dat niet eens meer door de verzekeringnemer kan aangevochten of genegeerd worden, vermits hijzelf, in het geding, dat het vonnis is voorafgegaan, noodzakelijk partij en betichte is geweest.

Zeër terecht aanvaardt de rechtspraak algemeen de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel. (Cfr. Verbr. 15 Maart 1929, R.G.A.R. 1929, 450; Luik, 5 Juli 1939, *ibid.* 1940, 3350; Brussel, 26 Mei 1937, *ibid.* 1937, 2529; Gent, 11 Juni 1927, *ibid.* 1928, 253.)

Bijna gelijkaardig is het geval, waar de verzekeraar burgerlijke verantwoordelijkheid, die namens en ter ontlasting van zijn verzekerde, het slachtoffer van een ongeval heeft vergoed, naderhand verhaal neemt

tegen een ander verzekeraar, medeverzekeraar van hetzelfde risico, ten einde gedeeltelijke terugbetaling te vorderen

Daar in dergelijk geding, de fout van de verzekerde en het bedrag der schade evenmin als in het vorige geval nog ter sprake komt, is de rechtbank van koophandel bevoegd, om van de vordering kennis te nemen. (Cfr. Beroep Brussel, Journal des Tribunaux 1949, blz. 654 met belangrijke nota van R. Philips.)

5. Tenslotte willen we aan het eind van deze studie nog speciaal uitwijden over een geval, dat zich in de praktijk zeer vaak voordoet: de vordering met dubbel karakter.

Dit punt houdt geen verband met verzekeringen, noch met al de gevallen van mogelijk verhaal, hoger behandeld. Het betreft het ongeval, waarbij terzelfdertijd materiële schade en lichaamsleed veroorzaakt werd, zodat twee vorderingen ontstaan of kunnen ontstaan: diegene welke als voorwerp heeft de opvordering der materiële schade en de tweede, die de vergoeding van lichaamsleed beoogt.

Welke rechtbank zal bevoegd zijn, om kennis te nemen van de eerste vordering?

Een opervlakkige kennisname van de rechtbank laat toe de verwarring vast te stellen welke nopens dit punt heerst.

Het lijkt me nuttig en nodig drie verschillende aspecten te onderscheiden:

Eerste geval: De beide vorderingen behoren aan dezelfde persoon.

Dit zal het geval zijn, waar de eigenaar van een wagen zelf stuurt, en bij een ongeval materiële schade en lichaamsleed oploopt. Het is duidelijk dat in zulkdanig geval, wanneer hij terzelfdertijd voor beide vormen van schade vergoeding vordert, alleen de burgerlijke rechtbank zal bevoegd zijn.

Het is hem inderdaad niet toegelaten de beide vorderingen, welke verknocht, of eerder ondeelbaar zijn te splitsen.

Wat zal echter de toestand zijn, wanneer die persoon, allen vergoeding vordert voor de materiële schade?

Het geval is delicaat, en het lijkt ons onmogelijk in één enkel woord, positief of negatief te antwoorden.

In verband daarmee, wordt door de rechtspraak nog zeer dikwijls verwezen naar een arrest van het Hof van Verbreking, dat, ofschoon niet van recente datum, toch een groot deel van het probleem oplost — echter niet heel het probleem.

Het betreft het arrest van 20 April 1899 (Pas. 1899, I, 190) dat volgend geval te berechten had.

Tengevolge van een aanvaring, werd een schip zwaar gehavend en de schipper gedood. De weduwe vorderde vergoeding van de materiële schade alleen, voor de rechtbank van koophandel, maar formuleerde in de dagvaarding uitdrukkelijk voorbehoud, voor de burgerlijke rechtbank vergoeding te vorderen, haar toekomend wegens het overlijden van haar echtgenoot.

Het Hof van Verbreking, daarbij het advies volgend van procureur-generaal Mesdagh de ter Kiele, die zijn stelling in een zeer degelijke nota resumeerde, besliste tot de onbevoegdheid.

Men kan inderdaad moeilijk een andere oplossing verwachten. Het was duidelijk dat de eis tot vergoeding van materiële schade, na vonnis, door een tweede veel belangrijker actie vóór de burgerlijke rechtbank zou gevolgd worden, vordering welke op dezelfde feiten zou steunen, en dezelfde oorzaak zou hebben.

Eenheid van oorzaak vraagt eenheid van rechts-

spraak, en de vordering moest in haar geheel, en onder al haar aspecten, voor de burgerlijke rechtbank ingeleid worden.

Een andere beslissing zou inderdaad tot onmogelijke gevolgen leiden. Zo zou de eventuele rechthebbende, die misschien geringe materiële maar belangrijke lichamelijke schade geleden heeft, voorlopig deze laatste niet opvorderen, en alleen vergoeding van de eerste vragen en zijn eis inleiden voor de rechtbank van koophandel. Zijn eerste bedoeling zou daarbij kunnen zijn: een principsvonnis te bekomen betreffende de verantwoordelijkheid om dan, zodra dit vonnis kracht van gewijsde heeft, voor de burgerlijke rechtbank zijn andere, veel belangrijker schade op te vorderen.

Daar in het nieuw geding, dezelfde partijen zouden optreden, zou het eerste vonnis bijzonder belangrijk zijn, zodat tenslotte een uitzonderingsrechtbank beslissend zou vonnissen in zake de verantwoordelijkheden.

Het arrest van het hof, is dan ook op alle punten gegrond.

Evenwel dient, ons inziens, dat arrest niet derwijze streng geïnterpreteerd te worden, (zoals sommige rechtspraak gedaan heeft) dat het slachtoffer, in geen geval meer voor de rechtbank van koophandel zou mogen komen, om vergoeding van zijn materiële schade te vorderen.

Het kan voorkomen dat het lichaamsleed zo gering is, dat het geen vergoeding rechtvaardigt, en dat het slachtoffer er dan ook geen wenst te vorderen.

Ofwel kan de schade wegens lichaamsleed geregeld zijn en blijft alleen de materiële schade in betwisting.

Zal de rechtbank van koophandel werkelijk onbevoegd zijn, om over die vordering tot vergoeding te oordelen?

Sommige rechtspraak heeft zelfs dan nog de onbevoegdheid aanvaard. (Cfr. Brussel, 2 Juli 1912, P.P. 1913, 117; Rb. kph. Brussel, 13 Febr. 1912, Pas. III, 297; Rb. kph. Brussel, 21 Nov. 1909, P.P. 1910, 9; Rb. kph. Brussel, 18 Nov. 1909, Pas. 1910, III, 82.)

We menen echter dat deze rechtspraak werkelijk te ver gaat, en aan het arrest van 1899 een interpretatie geeft die het hof zeker niet bedoeld heeft.

Het bedoelde arrest moet inderdaad gezien en geïnterpreteerd worden in het raam van het speciaal geval, dat het te behandelen had. Het was duidelijk dat in vermeld geval, de rechtbank van koophandel eerder als «test» werd gebruikt, en slechts een proloog was van het later in te leiden belangrijker geding vóór de burgerlijke rechtsmacht.

Doch wanneer er met stelligheid blijkt, dat er geen tweede geding zal zijn, omdat de aanlegger bevestigd afstand te doen van elke vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed, of omdat deze vergoeding helemaal geregeld is, dan is het niet te begrijpen — en de motivering van het vernoemde arrest laat het zeker niet toe — waarom de rechtbank van koophandel zich onbevoegd zou dienen te verklaren, om van de vordering tot vergoeding van de louter materiële schade kennis te nemen.

Dergelijke vordering bevat geen enkel element meer, dat aan de exceptie van het art. 12, 1° van de wet van 25 Maart 1876 zou herinneren, en de toevallige omstandigheid dat de eiser verwondingen opliep, die geen rol meer speelt en dus aan de vordering vreemd is, en die zeker het voorwerp niet zal vormen van een supplementaire eis, is zeker niet van aard om de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel uit te schakelen.

We kunnen dan ook geen vrede nemen met de opvatting der rechtspraak hoger vermeld.

Tweede geval: De vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed behoort aan een derde, andere dan de verweerder.

Hier wordt het geval bedoeld, waar bij een ongeval, benevens materiële schade, lichaamsleed aan een derde persoon, andere dan de eigenaar van de beschadigde wagen (b.v. een inzittende of de autogeleider, zijn aangestelde) berokkend werd.

Welke rechtbank zal bevoegd zijn, om kennis te nemen van de vordering waarbij vergoeding gevorderd wordt voor de louter materiële schade?

Bij arrest van 17 November 1904 (cfr. Pas. 1905, I, 36) heeft het Hof van Verbreking beslist tot de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel, daarbij inroepend dat al de beschouwingen, onder het eerste geval vermeld, niet gelden, wanneer de vorderingen aan verschillende personen toebehoren. Bedoeld arrest bevat volgende zeer duidelijke motieven:

« Attendu que si des discussions de la loi du 27 mars 1891 il résulte que le législateur a voulu que, quand un même accident pourrait donner naissance à une double action, celle relative au dommage causé à la personne et celle relative au dommage infligé à une chose, c'est la juridiction civile qui seule serait compétente pour statuer sur le tout, cette extension de la juridiction civile n'est toutefois admissible que lorsque les deux actions appartiennent aux mêmes parties et sont ainsi comme le complément l'une de l'autre; qu'il se conçoit que le législateur ait voulu empêcher que deux instances dérivant de la même cause fussent poursuivies par les mêmes parties devant des juridictions différentes; mais que cette règle, destinée à unifier et simplifier la procédure, ne peut recevoir application lorsque l'action pour réparation du dommage matériel appartient exclusivement à une personne et celle pour la réparation du dommage corporel à une autre; qu'en ce cas il y a nécessairement deux actions indépendantes puisqu'il y a deux demandeurs différents poursuivant chacun un objet qui lui est propre; qu'il faudrait un texte exprès qui ne se rencontre pas, pour enlever un plaideur à son juge naturel parce qu'un autre plaideur trouve, dans les mêmes faits, la source d'une action qui n'a de commun avec la première que cette unité d'origine. »

Hier staan de beide vorderingen inderdaad helemaal afzonderlijk en zelfstandig, de titularissen zijn verschillend en de beschouwingen nopens de ondeelbaarheid kunnen hier niet gelden.

Het gaat inderdaad niet op, dat de titularis der vordering in vergoeding van materiële schade, zich het recht zou ontnemen zien op zijn natuurlijke rechtbank beroep te doen, omdat een derde, in dezelfde feiten een vordering put, die van andere aard is dan de zijne, en waarvan het trouwens problematiek is, of ze ooit zal ingeleid worden.

Zo echter de beide vorderingen, terzelfdertijd zouden aanhangig gemaakt worden — voor een verschillende rechtbank zou, ons inziens, de verweerder, die dezelfde is in beide gedingen, de voeging der gedingen kunnen vorderen voor de burgerlijke rechtbank, daar die gedingen verknocht zijn, en de goede rechtsbedeling wil, dat ze door één vonnis zouden beslecht worden.

De rechtspraak heeft unaniem het Hof van Verbreking gevolgd en de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel aanvaard, zelfs wanneer de derde benadeelde de aangestelde is van de aanlegger. (Cfr. Rb. kph. Brussel, 9 Nov. 1904, P.P. 1905, 463; Rb. kph. Brussel, 3 Febr. 1939, Pas. III, 117; Rb. kph. Brussel, 18 Nov. 1917, Jur. Comm. Brux. 341; Rb. kph. Brussel, 5 Juli 1829, *ibid.* 1929, 241; Rb. kph. Brussel, 5 Dec.

1939, *ibid.* 1940, 217; Beroep-Luik, 30 Maart 1931, Pas. II, 191; Rb. kph. Brussel, 30 Oct. 1931, R.G.A.R. 1932, 917; Rb. kph. Brussel, 27 Jan. 1948, R.G.A.R. 1948, 4259)

In tegengestelde zin: Rb. kph. Brussel, 11 Oct. 1927, R.G.A.R. 1928, 185.

Ook de rechtsleer verdedigt de opvatting der bevoegdheid. (Cfr. Fredericq, Tr. de droit Comm. belge, 2me éd. T. I, 343; Rép. prat. droit belge: Compétence en matière civile et comm. n° 645 en 650; Piret: studie in R.G.A.R. 1930, 575.)

Zelfs heeft sommige rechtspraak de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel nog aanvaard wanneer in een ongeval, de eigen minderjarige zoon van de eiser verwond werd, en de aanlegger enkel vergoeding voor de materiële schade vordert. (Cfr. Rb. kph. Brussel, 5 Juli 1929, Jur. Comm. Brux. 241.)

Dergelijke opvatting schijnt ons nochtans vatbaar voor critiek. Wel kan men inroepen, dat in het ene geding de eiser in eigen naam voor eigen schade vergoeding vordert, en in het andere geding — voor de burgerlijke rechtsmacht — als beheerder van de goederen van zijn minderjarige zoon zal handelen en vergoeding voor dezès schade vorderen, en dat dus de vorderingen niet aan dezelfde persoon toebehoren, doch hier is wel enigszins het euvel te vrezen, waarvan bij de behandeling van het eerste geval werd gewag gemaakt, namelijk dat de eiser zou beogen van de handelsrechtbank een soort principsvonnis te bekomen, om dan bij de nieuwe actie voor de burgerlijke rechtsmacht, een belangrijke referentie te kunnen voorbrengen.

Evenwel zou deze laatste rechtbank bij de beoordeling van de verantwoordelijkheid niet gebonden zijn door kwestieus vonnis, daar de betrokken partijen niet dezelfde zijn.

Derde geval: De vordering tot vergoeding van schade wegens lichaamsleed, behoort aan de tegenpartij zelf.

Vaak gebeurt het dat in een aanrijding de ene partij louter materiële schade opliep terwijl de tegenpartij verwond werd. Voor welke rechtbank zal de vordering, in vergoeding van de materiële schade dienen ingeleid te worden?

We menen dat volgend onderscheid zich opdringt:

1. Wanneer de tegenpartij, gedaagde, geen enkele melding maakt van haar lichamelijke schade, geen tegeneis formuleert en geen voorbehoud maakt, zal de rechtbank van koophandel bevoegd blijven. Het louter materiële feit, dat de gedaagde gewond werd, kan inderdaad op zich zelf niet volstaan, om aan de aanlegger het recht te ontnemen, op die rechtsmacht beroep te doen, die hem voorbehouden is.

Wanneer nochtans de gedaagde, op zijn beurt, gedurende het geding een vordering voor de burgerlijke rechtbank zou inleiden, en vergoeding zou vorderen wegens lichaamsleed, zou de voeging der beide gedingen, voor de burgerlijke rechtbank, zich opdringen.

2. Zeer delicaat is echter het geval waar de tegenpartij een tegeneis formuleert, en aldus vergoeding vordert voor lichaamsleed. Zal de rechtbank van koophandel bevoegd zijn, om over de tegeneis en over de hoofdeis te vonnissen?

Het lijkt geen twijfel dat er onbevoegdheid is, wat de tegeneis betreft.

Misschien kan er een zekere aarzeling ontstaan, wegens de termen van art. 8 en 11 der wet van 15 Maart 1932 waarbij de artikelen 50 en 37 par. 1 al. 1 der wet van 25 Maart 1876 gewijzigd werden. De

bedoelde wijziging luidt als volgt: «De rechtbanken van eerste aanleg nemen kennis van de wedereisen welke er ook de aard en het bedrag van weze. De andere rechtbanken nemen kennis van de wedereisen die ontstaan uit de overeenkomst of uit het feit dat aan de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt.»

Art. 50 luidt «De rechter bij wie de oorspronkelijke eis aanhangig is, neemt kennis van de eisen in vrijwaring en de wedereisen, tenzij die vallen buiten zijn bevoegdheid zoals zij bij art. 37 verlengd werd».

Aldus zou, in eerste opzicht de rechtbank van koophandel, wel bevoegd blijken te zijn om te vonnissen over de vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed, wanneer die vordering onder vorm van tegeneis voorkomt.

Evenwel dient die wettekst onmiddellijk in verband gebracht met het art. 12 1° der wet van 25 Maart 1876, welke een exceptie aan hogergenoemde uitbreiding van bevoegdheid bevat, en de termen van deze wettekst «in geen geval» bedoelen wil de absolute onbevoegdheid van de rechtbank van koophandel te handhaven, onverschillig of de vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed, bij hoofdeis, of bij tegeneis wordt voorgebracht.

Een merkwaardig vonnis van de rechtbank van koophandel te Aalst, in dato 22 Juli 1947 (cfr. R.W. 1948, kol. 616) besluit eveneens tot de onbevoegdheid, doch op grond van andere motieven: het doet gelden dat deze uitbreiding van bevoegdheid ten overstaan van de wedereis, enkel dan toepassing vindt, wanneer de wedereis gesteund is op dezelfde overeenkomst, of hetzelfde feit, dat de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt. De term feit, dient geïnterpreteerd in de beperkte zin van «juridisch feit» zijnde een bepaald delict of quasi-delict.

In het geval dat ons aanbelangt is dat juridisch feit niet het ongeval, maar de fout van de tegenpartij.

Wanneer dienvolgens bij hoofdeis, enkel vergoeding wegens materiële schade wordt gevorderd, steunt de eiser zich niet op het blote feit van de aanrijding, maar meer bepaald op een preciese fout, welke hij aan zijn tegenstander verwijt, en welke niet anders kan zijn dan een overtreding.

Daarentegen zal de wedereis door de tegenpartij geformuleerd, en strekkende tot vergoeding wegens lichaamsleed, zich noodzakelijk moeten steunen op het wanbedrijf wegens onvrijwillige verwondingen of mischien in bijkomende orde op een overtreding die in geen geval dezelfde kan zijn, als diegene die de grond van de hoofdeis vormt.

Het juridisch feit dat aan de grondslag ligt van de hoofdeis, is dus helemaal verschillend van het juridisch feit, dat de grondslag vormt van de wedereis, en dienvolgens is de rechtbank in geen geval bevoegd er kennis van te nemen. Aldus het vonnis.

We wensen over deze argumentatie niet langer uit te wijden, doch het is duidelijk, welke motivering men ook aanneemt, dat de rechtbank van koophandel onbevoegd is, om kennis te nemen van de hoger bedoelde wedereis.

Evenwel stelt zich onmiddellijk een andere, meer belangrijke en meer delicate vraag: heeft die onbevoegdheid eveneens voor gevolg, dat de rechtbank onbevoegd wordt om over de hoofdeis te vonnissen?

Het vonnis, hoger geciteerd — en waarmede we ons moeilijk kunnen verzoenen op dat punt — heeft beslist dat de rechtbank van koophandel bevoegd blijft over de hoofdeis.

Het bevat als motieven, dat de eiser, die slechts stoffelijke schade heeft opgelopen, gerechtigd is het geding bij zijn natuurlijke rechter aanhangig te maken,

en dat de beoogde verwickelingen in de proceduur — diegene die de wetgever van 1876 heeft willen vermijden — niet te vrezen zijn.

Dergelijke motivering kan ons niet bevredigen.

Het vonnis meent, tot staving van zijn stelling het arrest van het Hof van Verbreking van 17 Nov. 1904 (Pas. 1905, I, 34) te kunnen invoeren, doch heeft uit het oog verloren dat bedoeld arrest, dat we trouwens hoger vermeld hebben, een andere hypothese te behandelen had, en namelijk het geval waar de vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed aan een derde toebehoorde, t.z. een andere dan de in het geding betrokken partijen.

Het Hof heeft inderdaad geoordeeld dat het niet kan opgaan, aan de eiser, die vergoeding vordert voor stoffelijke schade, het recht te ontnemen op zijn natuurlijke rechter beroep te doen, omdat een derde — volkomen vreemd aan het geding — een eventuele vordering bezit van andere aard, welke hij misschien nimmer zal laten gelden.

Maar hier is het geval helemaal verschillend: de verweerder zelf die dus als partij reeds in het hoofdgeding betrokken is, vordert bij wederzijds vergoeding wegens lichaamsleed.

De rechtbank van koophandel ziet dus dadelijk dat de hoofdeis slechts één aspect vormt van het geding — wellicht dan nog van ondergeschikt belang. Een vonnis over de hoofdeis zal de primordiale vraag van de verantwoordelijkheid dienen op te lossen, oplossing welke van uitzonderlijk belang zal zijn in het tweede geding dat voor de burgerlijke rechtbank zal ingeleid worden, daar ze — misschien niet eens vatbaar voor beroep, en tussen dezelfde partijen gewezen — uitzonderlijke waarde zal hebben om de burgerlijke rechter, die over de belangrijke vordering tot vergoeding wegens lichaamsleed zal te vonnissen hebben, te beïnvloeden.

Zal de burgerlijke rechtbank nog een andere beslissing kunnen nemen, in zake de verantwoordelijkheid? En zo ze het doet, zullen zich dan niet tal van verwickelingen voordoen, welke de wetgever van 1876 precies heeft willen uitschakelen?

We begrijpen dus ook niet de betekenis van het motief, voorkomend in het vermeld vonnis, waar het luidt «Overwegende dat de beoogde verwickelingen niet te duchten zijn...»

Zeker, de verweerder kan op een andere wijze het ganse geding aan de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel onttrekken, en namelijk kan hij gedurende het geding, zelf een afzonderlijke eis inleiden voor de burgerlijke rechtbank, en dan de voeging van de andere zaak vragen; maar, ons inziens, is hij niet verplicht aldus te handelen daar hij, bij het inleiden van een wederzijds voor de rechtbank van koophandel voldoende duidelijk zijn wil te kennen geeft, vergoeding te vorderen voor lichaamsleed.

We menen dan ook uit deze beschouwingen te mogen besluiten, dat de onbevoegdheid om over de wederzijds te vonnissen, tevens de onbevoegdheid medebrengt, om kennis te nemen van de hoofdeis.

Het ontgaat ons daarbij niet, dat een partij — gedaagde — door gebrek aan fair-play geïnspireerd, onbehaaglijke proceduurverwickelingen kan scheppen.

Zij kan inderdaad, door het formuleren van een wederzijds strekkende tot vergoeding wegens lichaams-

leed, de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel uitschakelen, en naderhand, gedaagd voor de burgerlijke rechtbank, geen gewag meer maken van dergelijke schade.

Zal de burgerlijke rechtbank zich op haar beurt niet onbevoegd dienen te verklaren, vaststellend dat er in het geding geen enkel element voorkomt, dat herinnert aan de exceptie van art. 12 1° der wet van 25 Maart 1876?

Natuurlijk dienen zulke verwickelingen niet gevreesd te worden, zo de partijen blijken geven, van een zeker elementair fair-play.

3. De tegenpartij — gedaagde — formuleert geen tegeneis, maar maakt voorbehoud voor de bevoegde rechtbank, vergoeding te vorderen wegens lichaamsleed.

Het vonnis van de rechtbank van koophandel te Gent (Roelens t/ Timmerman, 12 Febr. 1952) verder in dit nummer opgenomen heeft op dergelijk geval betrekking.

Gemeld vonnis besluit tot de onbevoegdheid en we menen dat zulk standpunt juist is.

Inderdaad, wanneer de gedaagde werkelijk het inzicht heeft op zijn beurt vergoeding te vorderen, kan men niet verwachten dat hij zulks zou doen onder vorm van een tegeneis — voor een onbevoegde rechtbank. Het is afdoende dat hij zijn inzicht te kennen geeft onder de vorm van voorbehoud, opdat de rechtbank zou ingelicht zijn, dat een tweede vordering in het vooruitzicht is gesteld, gesteund op dezelfde feiten, dezelfde oorzaak en tussen dezelfde personen, doch voor een andere rechtsmacht.

Het is logisch dat de rechtbank van koophandel, welke gevat is om over een ondergeschikt aspect van de zaak te vonnissen, doch aldus over de essentiële kwestie der verantwoordelijkheid zou dienen te beslissen, zulks normaal niet kan doen, en zich onbevoegd dient te verklaren.

Hier bestaat echter weer het hoger vermeld euvel, dat het voorbehoud niet ernstig zou zijn en enkel zou worden voorgebracht, om een vonnis van onbevoegdheid uit te lokken. Tussen pleiters met fair-play, zal zulke haarklieverij alweer niet te vrezen zijn.

Besluit.

Het besluit waarmee we deze studie willen beëindigen, zal zeer bondig zijn.

We menen, dat de rechtbank in bepaalde typebetwistingen, de exceptie van het art. 12 1° der wet van 25 Maart 1876 te streng en te eng heeft toegepast, en aan het art. een toepassing en een draagwijdte geeft, die de werkelijke bedoelingen en bekommernissen van de wetgever te buiten gaan.

We hebben in de studie, bij de behandeling van type-gevallen, de gelegenheid gehad die zienswijze nader te omlijnen, en tevens aan te tonen, in welke zin we, concreet, deze algemene conclusie hebben opgevat en willen toepassen.

Het zal wel overbodig zijn die nogmaals te resumeren.

*Gerard MOYAERT,
Advocaat bij het Hof van Beroep
te Gent.*

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 Mei 1952.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bayot.
Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Belastingen. — Automobieltaxe. — Processen-verbaal van beëdigde agenten van het Beheer van Belastingen hebben ter zake daarvan geen wettelijke bewijskracht, doch gelden slechts als inlichtingen.

In zake de taxe op automobielen en andere stoom- of motorvoertuigen kent geen enkele wet aan de processen-verbaal, opgemaakt door de beëdigde agenten van het Beheer der Belastingen bewijskracht toe ten aanzien van de daarin vermelde feiten totdat tegenbewijs geleverd wordt. Deze processen-verbaal gelden slechts als inlichtingen.

Belgische Staat (Ministerie van Financiën) t/
Casteleyn, Wwe Vandeputte.

Gelet op het bestreden arrest de 13 December 1951 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 der Grondwet, 8 paragraaf 1, 10, 11 paragraaf 1 en 13 van de wet van 28 Maart 1923, betreffende de verkeersbelasting op de autovoertuigen, en alle andere wetsbepalingen in zake ingeroepen, om reden dat het arrest van het Hof te Gent niet gemotiveerd is, daar het niet zegt waarin het tegenbewijs bestaat, dat vóór het Hof zou geleverd zijn tegen de vaststellingen, opgenomen in het proces-verbaal nr. 3 van 30 Juni 1950, opgemaakt door de heren Van Coppenolle, E.C.A. en Delbecq A.J., dat volledige bewijskracht heeft totdat het tegenbewijs geleverd is :

Overwegende dat in zake taxe op de automobielen en andere stoom- of motorvoertuigen geen wettekst aan de processen-verbaal, opgemaakt door een beëdigde agent van het beheer der belastingen, bewijskracht verleent ten aanzien van de er in vermelde feiten totdat het tegenbewijs geleverd wordt;

dat deze processen-verbaal slechts gelden als inlichtingen;

Overwegende dat het bestreden arrest bij gebreke aan conclusies van de vervolgende partij dienvolgens bij een in cassatie onaantastbare beoordeling der feiten heeft kunnen beslissen, dat deze niet bewezen zijn;

dat het middel in rechte niet opgaat;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de Staat, Beheer van Financiën, tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 Mei 1952.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Belpaire.
Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Verkeer. — Vervallenverklaring van het recht om een rijtuig te besturen. — Vereisten daartoe krachtens artikel 2 bis van de wet van 1 Augustus 1899.

Om de overtreders van artikel 2bis van de Wet van 1 Augustus 1899 op de Politie van het Wegverkeer vervallen te kunnen verklaren van het recht om een rijtuig te besturen is bij die wetsbepaling vereist, niet alleen dat de vluchtende bestuurder van het rijtuig weten moet, dat zijn rijtuig een ongeval veroorzaakte of daartoe aanleiding gaf, doch bovendien dat hij aldus handelde om niet bij het nodige onderzoek aanwezig te zijn.

Minnaert t/ Van Ceunebroeck, b.p.

Gelet op het bestreden vonnis, gewezen de 16 Februari 1952 door de Correctionele Rechtbank te Gent, uitspraak doende in hoger beroep;

1. *Wat betreft de voorziening gericht tegen de beslissing gewezen over de publieke vordering :*

a) Ten aanzien van de inbreuken op de artikelen 41 en 54 van de Wegcode (feiten A en B) :

Overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de veroordelingen overeenkomstig de wet zijn;

b) Ten aanzien van de inbreuk op artikel 2 bis van de wet van 1 Augustus 1899 (feit C) :

Over het middel van ambtswege opgeworpen : schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 2 bis van de wet van 1 Augustus 1899 op de Politie van het Wegverkeer (wet van 1 Augustus 1924, artikel 3) ;

Overwegende dat, onder aanhaling van voormeld artikel 2 bis, het beroepen vonnis, — hetwelk werd bevestigd door het bestreden vonnis, — eiser heeft veroordeeld tot een geldboete van 100 fr., alsmede tot « de schorsing een voertuig, luchtschip of rijdier te geleiden gedurende een tijdspanne van 3 maanden » ;

dat die veroordeling werd uitgesproken op grond van een telastlegging, woordelijk luidende : « te Gent op 3 Juli 1951 op de openbare weg na een aanrijding veroorzaakt te hebben de vlucht te hebben genomen » ;

Overwegende dat opdat de rechtbanken de overtreders van voormeld artikel 2 bis kunnen vervallen verklaren van het recht « een rijtuig te besturen », die wetsbepaling vereist, niet alleen dat de bestuurder van het rijtuig, die de vlucht neemt, weten moet dat zijn rijtuig een ongeval veroorzaakte of daartoe aanleiding gaf, doch bovendien dat hij aldus handelde om niet bij het nodige onderzoek aanwezig te zijn;

dat noch het bestreden vonnis, noch het beroepen vonnis het bestaan van die beide elementen van het misdrijf vaststellen, waaruit volgt dat het bestreden vonnis de in het middel aangehaalde wetsbepalingen schendt;

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

2. Wat betreft de voorziening gericht tegen de beslissing op de burgerlijke vordering :

Overwegende dat die vordering uitsluitend steunt op de artikelen 41 en 54 van de Wegcode;

Overwegende dat eiser geen middel inroept en het Hof er van ambtswege geen opwerpt;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis, doch enkel voor zover het eisers veroordeling wegens vluchtmisdrijf bevestigt en hem verwijst in de kosten van de publieke vordering, op het hoger beroep gevallen;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Gent en dat melding er van zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt eiser tot de twee derden van de kosten en laat het overige ten laste van de Staat;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele Rechtbank te Dendermonde, rechtsprekend in hoger beroep.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 12 Juli 1952.

Eerste-Voorzitter : M. Suetens.

Raadsheren : MM. Somerhausen en Declaire.

Advocaten : Mrs. Van Reepingen en Cambier.

1. Administratieve akten. — Geldigheid. — Vormen.
2. Rijkspersoneel. — Inrichting der kaders en betrekkingen. — Directieraad (1 tot 9).
3. Administratieve akten. — Geldigheid. — Vormen (1 tot 9).
4. Administratieve akten. — Geldigheid. — Schending van de wet. — Patere legem (1).
5. Rijkspersoneel. — Bevordering (2, 4, 5, 6 en 9).
6. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Middel (4).
7. Administratieve akten. — Geldigheid. — Vormen. — Recht van de verdediging (6).
8. Rijkspersoneel. — Geldelijk statuut. — Herklassering van 20 Juni 1946.
9. Administratieve akten. — Geldigheid en opportuniteit.
10. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid.
11. Administratieve akten. — Geldigheid. — Schending van de wet. — Motieven.

1. De vormen, voorgeschreven bij het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, zijn regelen van inwendig bestuur welke dienen ter verzekering van de controle op de Staatsuitgaven en van de coördinatie der administratieve werkzaamheden. Het verzuim van die vormen, in het uitsluitend belang van de administratie voorgeschreven, ontnemt de particulieren geen enkele waarborg en is niet van zodanige aard dat het een door hen wegens machtsoverschrijding ingesteld beroep gegrond maakt.

2. Van een algemeen reglement mag worden afgeweken door algemene bepalingen in de bij het reglement voorgeschreven vormen genomen (*).

(*) In dezelfde zin arrest *Flamme* van 23 December 1949, R. W. 1950-1951, kol. 939 tot 944, met beschouwingen van C. Huberlant, kol. 930 tot 940.

Zo heeft het overeenkomstig artikel 116 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 in de minister-raad overgelegde koninklijk besluit van 8 Februari 1939, houdende reorganisatie van het secretariaat-generaal van het ministerie van Financiën en tot wijziging van het koninklijk besluit van 2 April 1925 houdende het organiek reglement van de hoofdbesturen van het ministerie van Financiën, voor de directieraad van dat departement geldig een samenstelling kunnen bepalen welke verschilt van die bij artikel 53 van het statuut bepaald.

Daar dat besluit op alle personeelsleden der hoofdbesturen van het ministerie van Financiën zonder onderscheid van toepassing is, schendt het het principe van de gelijkheid der Belgen niet.

3. Geen enkele reglementsbeplanning maakt het mogelijk de samenstelling van de directieraad, wanneer deze een advies moet geven dat een bevordering tot een hogere graad voorafgaat, zo te wijzigen dat alleen ambtenaren met een gelijke of hogere graad dan de kandidaten er zitting in hebben.
4. Waar de minister van Financiën een directeur-generaal ad interim aanstelt, wijkt hij geldig af van de regel van artikel 10 van het ministerieel besluit van 22 Juni 1876 houdende huishoudelijk reglement van de hoofdbesturen, volgens welke regel de directeurs-generaal bij afwezigheid of verhindering, behoudens strijdige bepaling, in de uitoefening van hun bevoegdheid vervangen worden door de oudste ambtenaar van hun bestuur die in de hiërarchische orde onmiddellijk op hen volgt.
De ambtenaar ad interim vervangt de titularis in al zijn bevoegdheden, onder meer als lid van de directieraad.
Zo hij om wettige redenen niet op de zitting aanwezig kan zijn, staat het hem vrij zich te laten vertegenwoordigen in de mate en op de wijze als bepaald bij het huishoudelijk reglement van de directieraad.
5. Het personeelslid dat de nietigverklaring van een bevordering vordert, is gerechtigd de onwettigheid van het advies van de directieraad en inzonderheid dezer onregelmatige samenstelling in te roepen.
6. De directieraad vervult met betrekking tot de bevordering in graad de rol van een adviserend comité waardoor de bepalingen van het Wetboek van burgerlijke rechtsoverheid betreffende de wraking niet van toepassing zijn.
7. Het personeelslid dat de nietigverklaring van een bevordering vordert, is niet gerechtigd critiek te oefenen op het feit dat aan de beraadslagingen heeft deelgenomen een lid van de directieraad van wie hij niet bewijst dat deze er een rechtstreeks en persoonlijk belang bij had hem voor het te bevelen ambt terzijde te stellen en wanneer hij niet bewijst dat die deelneming van zodanige aard is geweest dat zij aan de vrijheid en de onpartijdigheid van het door de directieraad uitgebracht advies afbreuk heeft gedaan.
8. De bepaling van het huishoudelijk reglement van de directieraad, volgens welke de directieraad niet geldig kan beraadslagen noch stemmen zo de helft van haar leden niet aanwezig is, legt de leden, die een gedeelte van de beraadslagingen hebben bijgewoond, de verplichting niet op nadien aan de eindstemming deel te nemen.
9. Uit de bepaling van het huishoudelijk reglement van de directieraad, volgens welke de directieraad uit een gelijk aantal ambtenaren van de Vlaamse en van de Franse rol is samengesteld, volgt niet dat de raad

slechts geldig kan beraadslagen zo de ambtenaren van beide taalrollen in gelijk aantal tegenwoordig zijn.

10. *De notulen van het verhoor door de directieraad, van een kandidaat voor een bevordering moeten de betrokkene slechts ter goedkeuring worden voorgelegd zo het reglement zulks bepaalt.*

Het vast aangesteld personeelslid dat ingevolge de bij het besluit van de Regent van 20 Juni 1946 voorgeschreven reorganisatie der kaders niet kon aangewezen worden voor een ambt van zijn graad en overtallig is gebleven, heeft slechts recht op een eventueel opvallend ambt van zijn graad, zo hij de vereiste speciale bekwaamheden bezit.

Door uit bewezen feiten af te leiden dat de betrokkene de vereiste speciale bekwaamheden niet bezit, spreken de directieraad en de minister een beoordeling uit in de plaats waarvan het de Raad van State niet toekomt de zijne te stellen.

11. *Voor de Raad van State is er geen grond om de middelen in verband met de overtollige beweegredenen der bestreden akte te onderzoeken.*

Flamme t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gezien het verzoekschrift, d.d. 10 Juli 1950 ingediend door Edouard Flamme, directeur-generaal bij het Bestuur der registratie en domeinen, strekkende tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 1 Juli 1950, waarbij inspecteur-generaal Schreuder op datum van 1 Maart 1948 tot directeur-generaal der registratie en domeinen werd benoemd;

.....

- A. *Over het middel afgeleid uit de schending van het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 20 Maart 1950 :*

Overwegende dat verzoeker betoogt dat de bestreden beslissing overeenkomstig het bepaalde in het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 20 Maart 1950, aan het advies van het Begrotingscomité en aan het advies van de Eerste Minister had moeten voorgelegd worden en dat bovendien de Eerste Minister ze mede had moeten ondertekenen;

Zonder dat het nodig is te onderzoeken of de adviezen van het Begrotingscomité en van de Eerste Minister en de medeondertekening van de Eerste Minister ter zake wel vereist waren :

Overwegende dat de vormen, voorgeschreven bij het besluit van de Regent van 15 December 1948 houdende regeling van de ambtsbevoegdheden van het Begrotingscomité, slechts het inwendig bestuur betreffen en dienen ter verzekering van de controle op de Staatsuitgaven en van de coördinatie van de administratieve werkzaamheden; dat het verzuim van die vormen, in het uitsluitend belang van de administratie voorgeschreven, verzoeker geen enkele waarborg heeft kunnen ontnemen; dat het ingeroepen middel geen grondslag heeft;

- B. *Over het middel afgeleid uit de schending van substantiële vormen doordat de bestreden beslissing genomen is op het advies door een onregelmatig samengestelde directieraad uitgebracht :*

Overwegende dat verzoeker in de eerste plaats betoogt dat de samenstelling van de directieraad van het

ministerie van Financiën onregelmatig is omdat zij geregeld werd krachtens een bepaling welke een bijzondere afwijking is van het algemeen beginsel, neergelegd in artikel 53 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel;

Overwegende dat luidens artikel 53 van het statuut in ieder departement een directieraad bestaat, waarin de opperamtenaren verplicht zitting hebben, aan wie de Minister een of meer diensthoofden kan toevoegen, wier mandaat twee jaar duurt en vernieuwd kan worden; dat volgens artikel 7 van het koninklijk besluit van 8 Februari 1939 houdende reorganisatie van het secretariaat-generaal van het ministerie van Financiën en waarbij het koninklijk besluit van 2 April 1925 houdende het organiek reglement van de hoofdbesturen van het ministerie van Financiën gewijzigd werd, de directieraad samengesteld is uit de secretaris-generaal, voorzitter, en de directeurs-generaal, hoofd van een bestuur, aan wie de Minister een of meer diensthoofden kan toevoegen, wier mandaat twee jaar duurt en vernieuwd kan worden;

Overwegende dat artikel 7 van het koninklijk besluit van 8 Februari 1939, waar het de directeurs-generaal die geen hoofd van een bestuur zijn, en de inspecteurs-generaal uit de directieraad van het ministerie van Financiën uitsluit, weliswaar van artikel 53 van het statuut van het Rijkspersoneel afwijkt, doch dat deze afwijking niettemin van toepassing is ten aanzien van alle personeelsleden, behorende tot de hoofdbesturen van het ministerie van Financiën; dat zodanige afwijking geen individueel karakter vertoont; dat verzoeker vergeefs aanvoert dat artikel 7 van het koninklijk besluit van 8 Februari 1939 « in strijd is met de gelijkheid in behandeling tussen de leden van het Rijkspersoneel »; dat deze bepaling, waar zij alle personeelsleden ahangende van de hoofdbesturen van het ministerie van Financiën, zonder onderscheid aan hetzelfde regime onderwerpt, het beginsel van de gelijkheid voor alle Belgen eerbiedigt;

Overwegende daarenboven dat het koninklijk besluit van 8 Februari 1939 in Ministerraad is overlegd, zoals bij artikel 116 van het statuut van het Rijkspersoneel voor iedere, zelfs gedeeltelijke wijziging van het statuut, is voorgeschreven; dat uit al deze overwegingen volgt dat de samenstelling van de directieraad van het ministerie van Financiën op geldige wijze is geregeld overeenkomstig artikel 7 van het koninklijk besluit van 8 Februari 1939;

Overwegende dat verzoeker in de tweede plaats betoogt dat de directieraad onregelmatig was samengesteld omdat daarin zitting hadden ambtenaren met een graad beneden de zijne, terwijl het grondbeginsel van de administratieve hiërarchie er zich tegen verzet dat ambtenaren met een lagere graad de verdiensten van hun hiërarchische meerderen bespreken;

Overwegende dat volgens artikel 69 van het statuut van het Rijkspersoneel en artikel 20 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939 betreffende het signalement en de bevordering van het Rijkspersoneel, de bevordering tot een hogere graad voor het personeel der 1e categorie door de Koning op een met redenen omkleed advies van de directieraad, wordt verleend; dat die bepalingen algemeen zijn en in alle gevallen een voorafgaand en gemotiveerd advies van de directieraad vereisen; dat geen enkele bepaling van het statuut mogelijk maakt de samenstelling van de directieraad naar gelang van de graad van de kandidaten voor de opengevallen plaats te wijzigen; dat bij ontstentenis van enige reglements-bepaling het beginsel van de administratieve hiërarchie geen wijziging in

de samenstelling van de directieraad met zich kan brengen;

Overwegende dat verzoeker in de derde plaats bevoogd dat de samenstelling van de directieraad onregelmatig was door de aanwezigheid van inspecteur-generaal Segers op onregelmatige wijze aangewezen door inspecteur-generaal Schreuder die geen aanspraak kon maken om in de directieraad zitting te hebben;

Overwegende dat verzoeker niet de vernietiging aanvraagt van het ministerieel besluit van 23 December 1939 waarbij inspecteur-generaal Schreuder tot waarnemend directeur-generaal der registratie en domeinen werd benoemd; dat hij alleen beweert dat de uitoefening ad interim van het ambt van directeur-generaal aan inspecteur-generaal Schreuder niet het recht heeft kunnen verlenen om als « lid-titularis van de directieraad » te zetelen noch om zijn plaatsvervanger bij de directieraad aan te wijzen; dat deze plaatsvervanging van rechtswege aan verzoeker toekwam, tenzij de Minister bij toepassing van het ministerieel besluit van 22 Juni 1876 houdende huishoudelijk reglement van de hoofdbesturen iemand anders aangewezen had;

Overwegende dat, hoewel luidens artikel 10 van het ministerieel besluit van 22 Juni 1876 de directeurs-generaal bij afwezigheid of verhindering, in de uitoefening van hun bevoegdheid vervangen worden door de oudste ambtenaar van hun bestuur die onmiddellijk na hen in de hiërarchische orde voorkomt, die regel voorgeschreven is « behoudens strijdige bepaling »; dat het ministerieel besluit van 23 December 1949, waarbij inspecteur-generaal Schreuder met het ambt van directeur-generaal der registratie en domeinen ad interim werd belast, zodat verzoeker voor het interimair ambt dat hem krachtens het ministerieel besluit van 22 Juni 1876 toekwam, ter zijde werd gesteld, wel degelijk de strijdige bepaling was, zoals bij artikel 10 van dat besluit bedoeld; dat aangezien inspecteur-generaal Schreuder belast was met het ambt van directeur-generaal der registratie en domeinen ad interim hij de titularis van dat ambt vervangt in al diens bevoegdheden en dat hij in die hoedanigheid, als lid van rechtswege, deel uitmaakt van de directieraad zolang hij dat ambt ad interim uitoefent; dat het onderscheid door verzoeker gemaakt tussen de bevoegdheden van de directeur-generaal en het ambt van lid van de directieraad nergens steun vindt;

Overwegende dat wanneer inspecteur-generaal Schreuder, candidaat voor het opengevallen ambt van directeur-generaal, zich moest onthouden deel te nemen aan de beraadslagingen van de directieraad als zijnde daarbij persoonlijk geïnteresseerd, hij zich bevond in het geval van verhindering als bedoeld bij artikel 4 van het huishoudelijk reglement van de directieraad; dat het hem derhalve vrijstond zich overeenkomstig het in dat artikel bepaalde te laten vervangen; dat deze bepalingen ter zake werden nageleefd; dat inspecteur-generaal Segers, die met de toestemming van de voorzitter van de directieraad aangewezen werd om inspecteur-generaal Schreuder te vervangen, een opperamptenaar van dezelfde taalrol is; dat daaruit volgt dat inspecteur-generaal Segers als plaatsvervangend lid van de directieraad geldig is aangewezen;

Overwegende dat verzoeker in de vierde plaats beweert dat de directieraad onregelmatig was samengesteld omdat secretaris-generaal Lefebure, die door verzoeker was gewraakt, als voorzitter aan de beraadslagingen van de directieraad heeft deelgenomen en diens aanwezigheid wegens de houding welke hij ten

opzichte van verzoeker zou hebben aangenomen, van zodanige aard was dat daardoor de vrijheid en de loyaliteit van de beraadslagingen van de directieraad in het gedrang zouden komen;

Overwegende dat de tegenpartij de ontvankelijkheid van dit middel betwist; dat zij doet gelden dat het verzoek om wraking van secretaris-generaal Lefebure, door verzoeker aan de Minister van Financiën gericht, door deze in zijn brief van 1 Februari 1950, op 11 en 25 Februari 1950 bevestigd, verworpen werd;

Overwegende dat verzoeker gerechtigd is, tot staving van zijn eis tot nietigverklaring van het benoemingsbesluit van inspecteur-generaal Schreuder, de onwettigheid in te roepen van het advies van de directieraad, die voor de Minister beslissend is geweest om die benoeming te doen; dat de onwettigheid van het advies van de directieraad de schending van de bij artikel 9 van de wet van 23 December 1946 bepaalde vormen zou medebrengen; dat het middel van niet ontvankelijkheid van de tegenpartij niet gegrond is;

Overwegende dat de tussenkomst van de directieraad inzake bevordering tot een hogere graad geregeld is bij artikel 69 van het koninklijk besluit van 2 October 1937 en bij artikel 20 van het koninklijk besluit van 7 Augustus 1939; dat de directieraad krachtens die bepalingen een gemotiveerd advies moet geven aan de overheid bekleed met de macht om de bevordering tot een hogere graad aan de personeelsleden der eerste categorie te verlenen; dat de directieraad in deze de rol vervult van een adviserend comité, waarop de bepalingen van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering betreffende de wraking niet van toepassing zijn;

Overwegende dat verzoeker niet bewijst dat secretaris-generaal Lefebure er een persoonlijk en rechtstreeks belang bij had hem ter zijde te stellen voor het ambt van directeur-generaal der registratie en domeinen; dat hij evenmin bewijst dat de aanwezigheid van secretaris-generaal Lefebure in de hoedanigheid van voorzitter van de directieraad van zodanige aard is geweest dat daardoor de vrijheid en de onpartijdigheid van het door de directieraad uitgebrachte advies in het gedrang is gekomen;

Overwegende dat verzoeker in de vijfde plaats inroep dat het advies van de directieraad in strijd met de algemene rechtsbeginselen is uitgebracht omdat een van zijn leden, na bij de eerste beraadslaging en bij het verhoor van verzoekers tegenwoordig te zijn geweest, niet aan de eindberaadslaging en aan de definitieve stemming van 16 Mei 1950 heeft deelgenomen;

Overwegende dat luidens artikel 4, derde lid, van het huishoudelijk reglement van de directieraad « de raad niet geldig kan beraadslagen noch stemmen zo de helft van zijn leden niet aanwezig is »; dat ofschoon deze bepaling wil vaststellen onder welke voorwaarden de directieraad geldig beraadslaagt en stemt, zij nochtans aan diens leden die een gedeelte van de beraadslagingen hebben bijgewoond, niet de verplichting oplegt nadien aan de eindstemming deel te nemen; dat daaruit volgt dat de afwezigheid van een der leden van de directieraad op de vergadering van 16 Mei 1950 de door de raad uitgebrachte stemming niet onregelmatig heeft gemaakt;

Overwegende dat verzoeker in de zesde plaats aanvoert dat de directieraad bij de eindberaadslaging van 16 Mei 1950 onregelmatig was samengesteld omdat, ingevolge de afwezigheid van inspecteur-generaal Lorent, de regel van de gelijke vertegenwoordiging der taalgroepen niet was nageleefd;

Overwegende dat luidens artikel 7 van het konink-

lijk besluit van 8 Februari 1939 houdende herinrichting van het algemeen secretariaat van het ministerie van Financiën de directieraad samengesteld is uit een gelijk aantal ambtenaren uit de Vlaamse rol en uit de Franse rol; dat uit deze bepaling niet volgt dat om geldig te beraadslagen en te stemmen, de ambtenaren van de Vlaamse rol en die van de Franse rol in gelijk aantal moeten tegenwoordig zijn; dat de directieraad zich gedragen heeft naar het bepaalde in artikel 4, derde lid, van het huishoudelijk reglement van de directieraad, luidens hetwelk de raad geldig kan beraadslagen en stemmen zo de helft van haar leden aanwezig is, en art. 7 van het koninklijk besluit van 8 Februari 1939 niet heeft overtreden;

Overwegende dat verzoeker door geen enkel der ingeroepen middelen bewijst dat de directieraad die het advies, dd. 22 Maart 1950 uitgebracht en dd. 16 Mei 1950 bevestigd, heeft gegeven, onregelmatig was samengesteld; dat het middel, steunende op de schending van een substantiële vorm doordat de bestreden beslissing genomen zou zijn op het advies van een onregelmatig samengestelde directieraad, derhalve geen grondslag heeft;

C. Over het middel afgeleid uit de schending van substantiële vormen doordat de notulen van het verhoor van verzoeker door de directieraad, niet aan zijn goedkeuring zijn voorgelegd :

Overwegende dat luidens artikel 5 van het huishoudelijk reglement van de directieraad de notulen der vergaderingen door de voorzitter en de secretaris worden ondertekend; dat geen enkele bepaling van dat reglement voorschrijft dat de notulen van de vergaderingen van de directieraad aan de personeelsleden die door deze raad werden gehoord, voor goedkeuring moeten worden voorgelegd;

Overwegende dat uit het administratief dossier blijkt dat verzoeker kennis heeft gehad van de grieven tegen hem ingebracht; dat de ingeroepen documenten hem werden medegedeeld; dat verzoeker, door de voorzitter van de directieraad verzocht een schriftelijke nota van zijn uiteenzetting te overhandigen om het werk van de secretaris te vergemakkelijken, aan dat verzoek geen gevolg heeft gegeven; dat hij niet aanvoert dat zijn verklaringen vóór de directieraad, in de notulen van de directieraad onjuist zouden zijn weergegeven; dat het ingeroepen middel grondslag mist;

D. Over het middel afgeleid uit de schending van artikel 19, derde lid, van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946 houdende geldelijk statuut van het door de Staat bezoldigd personeel :

Overwegende dat vaststaat dat ten gevolge van het besluit van de Regent van 19 December 1946 houdende vaststelling van het organiek kader en de weddeschalen van het ministerie van Financiën, verzoeker, directeur-generaal bij het Bestuur der registratie en domeinen sinds 1 Maart 1946 niet kon aangewezen worden voor een ambt overeenstemmend met zijn graad en als overtallig werd beschouwd; dat hij in die hoedanigheid bij toepassing van artikel 19, derde lid, van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946 houdende geldelijk statuut van het door de Staat bezoldigd personeel, die betrekking van directeur-generaal der registratie en domeinen, dd. 1 December 1947 opengekomen, hem in die hoedanigheid van overtallig ambtenaar « met inachtneming zowel van de ancien-

niteit als van de vereiste speciale bekwaamheden » bij voorkeur had moeten worden verleend;

Overwegende dat het recht van voorkeur, ingevoerd bij voornoemd artikel 19, derde lid, geen absoluut karakter vertoont; dat het niet kan gelijkgesteld worden met de « volstrekste prioriteit », bedoeld bij artikel 22, betreffende het signalement en de bevordering van het Rijkspersoneel; dat uit de tekst zelf van artikel 19, derde lid, van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946, zoals ook uit de economie van dat besluit dat er toe strekt het geldelijk statuut van het door de Staat bezoldigd personeel te regelen, volgt dat, hoewel het personeelslid dat reeds titularis is van de graad overeenstemmend met de opengevallen betrekking en de weddeschaal aan die graad verbonden geniet, bij voorkeur op de overige kandidaten moet worden gekozen, de uitoefening van dat recht van voorkeur uitdrukkelijk afhankelijk is gesteld van de voorwaarde dat de overtallige ambtenaar de vereiste speciale bekwaamheden zou bezitten voor de uitoefening van de opengevallen betrekking; dat deze bepaling niet heeft kunnen medebrengen dat aan de overheid die bekleed is met de macht om de bevordering tot een hogere graad toe te kennen, de macht zou ontnomen worden om te oordelen of hij, die een recht van voorkeur geniet, al dan niet « de vereiste speciale bekwaamheden » bezit;

Overwegende dat de bestreden beslissing steunt op het gemotiveerd advies dat de directieraad op 22 Maart 1950 uitbracht en op 16 Mei 1950 bevestigde; dat wanneer de overheid, bekleed met de macht om de bevordering tot een hogere graad toe te kennen, inspecteur-generaal Schreuder tot directeur-generaal der registratie en domeinen benoemde en verzoeker, die het recht van voorkeur genoot, voor dat ambt ter zijde stelde, zij geoordeeld heeft, om de redenen in het advies van de directieraad uiteengezet, dat verzoeker de vereiste speciale bekwaamheden om het ambt van directeur-generaal der registratie en domeinen te bekleden niet bezat;

Overwegende dat het advies van de directieraad namelijk steunt op de overweging dat « het hoofd van een bestuur om de orde en de tucht in dat bestuur te handhaven, zelf een zeer hoge opvatting van zijn plichten moet bezitten en zich een zeker voorbehoud opleggen waardoor hij de eerbied en de achting van gans zijn personeel verwerft »; dat de directieraad geoordeeld heeft dat « de positie welke verzoeker in de taalsrijd heeft gekozen en behouden, hem niet geschikt maakt om de rol van objectieve scheidsrechter tussen beide strekkingen die tegenover elkander staan, te vervullen, de orde en de tucht in zijn bestuur te handhaven »;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat deze beweegreden op materieel niet-bestaande feiten berust; dat gesteld dat de feiten zich wel hebben voorgedaan, de beweegreden niet wettig in aanmerking kon komen omdat daarbij inbreuk wordt gemaakt op de vrijheid van geweten en op de prerogatieven van verzoeker als lid van het college van diensthoofden;

Overwegende dat uit het advies, op 22 Maart 1950 uitgebracht en op 16 Mei 1950 bevestigd, alsmede uit de notulen van de vergadering van de directieraad van 25 April 1950 blijkt dat de directieraad aan verzoeker niet heeft verweten een persoonlijk oordeel over de aan het college van diensthoofden voorgelegde zaken te hebben geuit; dat de ingeroepen beweegreden derhalve niet kan opgevat worden als strijdig met de vrijheid van geweten en met de prerogatieven van verzoeker als lid van het college van diensthoofden;

Overwegende dat het door de directieraad ingeroe-

pen middel voornamelijk steunt op de «herhaalde beschuldigingen en verdachtmakingen» die opgemerkt zijn in de adviezen door verzoeker uitgebracht alsmede op «het gemis aan objectiviteit en maat in hun formulering»;

Overwegende dat verzoeker de juistheid van de verklaringen, welke hem worden toegeschreven niet betwist; dat de werkelijkheid van die verklaringen niet in twijfel kan worden gebracht gezien de administratieve dossiers die aan de Raad van State werden overgelegd; dat verzoeker in werkelijkheid betwist dat hij in de redactie van zijn adviezen te kort gekomen is aan objectiviteit en maat;

Overwegende dat wanneer de directieraad en de Minister van Financiën de houding van verzoeker beoordeelden zoals zij hebben gedaan, en uit de hun voor onderzoek voorgelegde feiten afleidden dat verzoeker de vereiste speciale bekwaamheden niet bezat om in aanmerking te komen voor het recht van voorkeur, bepaald bij artikel 19, derde lid, van het besluit van de Regent van 20 Juni 1946, zij binnen de perken van hun beoordelingsmacht zijn gebleven; dat het de Raad van State niet toekomt zijn beoordeling in de plaats te stellen van die van de overheid waaraan het statuut van het Rijkspersoneel die macht heeft verleend;

Overwegende dat het zonder belang is de middelen te onderzoeken, welke verzoeker inbrengt tegen de eerste beweegreden waarop het advies van de directieraad steunt; dat die beweegreden als overtollig voor komt; dat er geen redenen zijn de betwistingen dienaangaande te onderzoeken,

Besluit :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De kosten, bepaald op 300 frank, zijn ten laste van verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 21 Juni 1952.

Voorzitter : M. Van Dijk.

Raadsheren : MM. Gaeremynck en Pecher.

O. M. : Dijkmans, subst. Procureur-generaal.

Advocaten : Mrs H. Van der Donckt, E. Boonen en Bayart.

Beslag op onroerend goed. — Niet inachtneming van de in de wet van 15 Augustus 1854 bepaalde termijnen en formaliteiten. — Nietigheid. — Niet toepasselijkheid van artikel 173 Rv. op vonnissen.

De in artikel 71 van de wet van 15 Augustus 1854 bedoelde betekening, gedaan aan de tegenpartij zelf en haar pleitbezorger, «hebbende zijn studie te » : de betekening aan de tegenpartij zelf is overbodig. Om de nietigheid van deze exploit te kunnen inroepen zou geïntimeerde moeten bewijzen dat zijn rechten of belangen gekrenkt zijn (artikel 173 Rv.), welk bewijs hij in casu niet geleverd heeft.

Het verval van het vonnis wegens niet-inachtneming van de in artikel 36 van voormelde wet van 15 Augustus 1854 gestelde termijnen kan worden ingeroepen, zelfs indien die niet-inachtneming niet van aard is de belangen te schenden van de partij, die dat verval inroept. Immers artikel 173 Rv. is niet van toepassing op vonnissen, daar deze geen exploit of procesakten zijn als in dat artikel bedoeld.

Ofschoon de dagvaarding nietig was wegens het niet naleving van de bij de wet van 15 Aug. 1854 voorvan 15 Augustus 1854, heeft zij de zaak regelmatig bij de Rechtbank aanhangig gemaakt en had deze dienvolgens moeten uitspraak doen op de vorderingen van de tussenkommende partijen.

De door de tussenkommende partijen gestelde niet-naleving van bij de wet van 15 Augustus 1854 voorgescreven formaliteiten (zie nader het arrest) was van aard de belangen van de tussenkommende partijen te schaden; de met schending dezer formaliteiten uitgebrachte exploit en dienen nietig te worden verklaard (artikel 52 van meergenoemde wet).

Vranckx, Van Wouwe en Hypotheek- en Kredietkas t/ De Muynck e.a.

Gezien de stukken der rechtspleging aan het Hof voorgelegd, waaronder de regelmatig afgeleverde uitgifte van een vonnis ter zake gewezen de 14 December 1951 door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen en de akten van hoger beroep van 1) de echtgenoten Vranckx-Landrain en Van de Wouwe-Geudens, dd. 24 December 1951; 2) de N.V. Algemene Hypotheek- en Kredietkas, dd. 22 December 1951;

Overwegende dat de zaken wegens verknochtheid dienen te worden samengevoegd;

Overwegende dat beroepen Sinck Oscar en pleitbezorgers Mr Georges Durieu en Mr Fl. Corluy geen pleitbezorger hebben gesteld;

Overwegende dat beide beroepen tijdig zijn ingesteld; dat de ontvankelijkheid ervan echter door beroepene De Muynck betwist wordt op grond van schending der voorschriften van artikel 71 van de wet van 15 Augustus 1854 regelende het onroerend beslag;

Overwegende dat het bestreden vonnis inderdaad uitspraak deed op de eis door beroepene De Muynck, aanlegger in eerste aanleg, betreffende de van waardeverklaring van een onroerend beslag;

Overwegende dat artikel 71 der voormelde wet, gewijzigd door artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 30 Maart 1936, voorschrijft dat het hoger beroep zal worden betekend aan de woonplaats van de pleitbezorger of, wanneer er geen pleitbezorger is, aan de partij zelf aan de gekozen woonplaats;

Overwegende dat in casu de beroepen werden betekend door deurwaarder De Belder voor de echtelieden Vranckx-Landrain en Van Wouwe-Geudens en door deurwaarder Verhulst voor de N.V. Algemene Hypotheek- en Kredietkas als volgt :

« Betekend en verklaard aan de Heer Armand De Muynck, staatsbediende, wonende te Mortsel enz. ... alwaar zijnde en sprekende met ... »

« en zijn pleitbezorger Mter Richard De Graef, hebbende zijn studie te Antwerpen, Britselei, 74, alwaar zijnde en sprekende met ... »;

Overwegende dat, zo de betekening aan De Muynck in zijn woning overbodig voorkomt, het nochtans vaststaat dat noch De Muynck noch diens pleitbezorger zich hebben kunnen vergissen nopens het doel der beroepers, namelijk aan betrokken partij De Muynck het hoger beroep te betekenen ter studie en woonplaats van zijn pleitbezorger;

Overwegende dat om de nietigheid van deze exploit te kunnen inroepen beroepene het bewijs dient te leveren dat door de procedure zoals hoger beschreven zijn rechten of belangen gekrenkt zijn (artikel 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering);

Overwegende dat beroepene in gebreke blijft dergelijk bewijs te leveren;

Overwegende dat dienvolgens het beroep op de

nietigheid van de beroepsakten ongegrond is en de beroepen aldus ontvankelijk zijn;

Overwegende dat beroepers het verval van het bestreden vonnis inroepen op grond van artikel 36 van de wet van 15 Augustus 1854, gewijzigd bij die van 5 Maart 1951;

Overwegende dat het niet te betwisten valt, dat de dagvaarding betekend werd op 18 October 1950 en dat het vonnis, dat uitspraak doet over de geldigheid van het eerste beslag eerst gevelde werd op 14 December 1951, zijnde buiten de door artikel 36 der voormelde wet gestelde termijnen; dat dienvolgens artikel 52 der wet van 15 Augustus 1854, dat het verval van dergelijk vonnis voorschrijft, hier toepasselijk is;

Overwegende dat beroepers eerst dan het vervullen van dit vonnis konden inroepen, wanneer vaststond dat dit vonnis na verloop van de door de wet gestelde termijn gewezen werd;

Overwegende dat beroepene De Muynck te vergeefs beweert dat de nietigheid van het bestreden vonnis niet kan ingeroepen worden, daar de schending van artikel 36 der wet van 15 Augustus 1854 niet van aard is de belangen van beroepenen te schenden (artikel 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering);

Overwegende dat bedoeld artikel 173 alleen van toepassing is op de exploten van akten van procedure;

Overwegende dat een vonnis luidens de rechtsleer en de rechtspraak niet kan begrepen worden onder de benaming van exploit of akte van procedure, zoals bedoeld in voormeld artikel;

Dat dit artikel aldus niet van toepassing is;

Overwegende dat in eerste aanleg partijen Vranckx-Landrain, Van Wouwe-Geudens en de N.V. Algemene Hypotheek- en Kredietkas, tussenkomende in zake De Muynck tegen Sinck Oscar, bij regelmatige besluiten, redenen van nietigheid of van verval hebben doen gelden krachtens artikel 66 der wet van 15 Augustus 1854;

Dat de eerste rechter, om reden dat de dagvaarding tot van waardeverklaring van het ontroerend beslag van aanlegger in eerste aanleg niet ontvankelijk was, voor recht heeft gezegd dat de zaak niet regelmatig bij de Rechtbank was aanhangig gemaakt om zich uit te spreken over de regelmatigheid van de voorafgaande akten der procedure;

Overwegende dat de dagvaarding, hoewel nietig wegens het niet naleven der bepaling van artikel 35, lid 1, nochtans de zaak regelmatig bij de Rechtbank aanhangig heeft gemaakt en de Rechtbank dienvolgens uitspraak diende te doen op de eisen van de tussenkomende partijen, gezien de tussenkomst dezer partijen ontvankelijk was.

Overwegende dat de tussenkomende partijen de nietigheid inroepen en thans nog inroepen;

a) van het voorafgaand bevel van 29 April 1950, dat in strijd met artikel 14 der wet van 15 Augustus 1854 1) het uur van de betekening niet vermeldt, hetgeen belet na te gaan of het visum van de burgemeester binnen de 24 uren van de betekening werd verstrekt, 2) dat het bevel gevisieerd werd door de burgemeester van Hemiksem, terwijl het diende gevisieerd te worden door de Burgemeester van Antwerpen, zijnde deze stad de plaats van betekening en de woonplaats van de beslagene;

b) dat evenmin het exploit van inbeslagneming van 4 October 1950 voldoet aan de vereisten van artikel 18 der voormelde wet wegens de niet-vermelding van het uur van betekening, wat tot gevolg heeft, dat het onmogelijk is na te gaan of voormeld exploit binnen de 24 uren voor « gezien » werd getekend;

c) dat het exploit van 18 October 1950, zijnde de

aanmaning om kennis te nemen van het lastenkohier niet vermeldt de rechtbank, voor dewelke dit geding zou hangende zijn noch bij welk exploit het werd ingeleid;

Overwegende dat de door beroepers voorgebrachte grieven gegrond voorkomen en door beroepene trouwens niet worden betwist;

Overwegende echter dat beroepene de gegrondheid van de eis van beroepers betwist op grond dat hun belangen niet zijn geschaad (artikel 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering);

Overwegende dat de hierboven beschreven formaliteiten, die geschonden werden, voorgeschreven zijn op straf van nietigheid of verval (artikel 52 der wet van 15 Augustus 1854) en ze van aard waren de belangen van partijen te schaden; dat ze aldus nietig dienen te worden verklaard;

Wat betreft de tegeneis van Mr De Graef tegen de N.V. Algemene Hypotheek- en Kredietkas;

Overwegende dat, zoals reeds hierboven aangestipt, Mr De Graef niet werd gedagvaard in persoon, maar alleen en uitdrukkelijk in zijn hoedanigheid van pleitbezorger, aangesteld door partij De Muynck;

Dat ook door de dagvaardigende partij geen enkele eis tegen pleitbezorger De Graef werd gesteld;

Overwegende dat door deze akte partij De Graef niet in opspraak werd gebracht en zijn beroepsbelangen niet werden geschaad; dat eiser trouwens geen enkel bewijs voorbrengt dat hij hierdoor enige schade zou hebben geleden;

Dat dienvolgens zijn eis ongegrond is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Uitspraak doende bij verstek wat betreft de geïntimeerde Sinck, Mr Georges Durieux en Mr Corluy, pleitbezorgers, en bij tegenspraak tegenover de andere partijen,

gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, gehoord de heer substituut Procureur-generaal Dijkmans in zijn ter openbare terechtzitting gegeven eensluidend advies, voegt de zaken, ter algemene rol ingeschreven onder n° 20.363 en 20.364, samen en uitspraak doende bij eenzelfde arrest; A) wat betreft de beroepen Vranckx-Landrain, Van de Wouwe-Geudens en N.V. Algemene Hypotheek- en Kredietkas, ontvangt voormelde beroepen; verklaart ze gegrond voor zoveel gericht tegen de pleitbezorgers De Graef, Durieux en Corluy; stelt deze laatsten buiten het geding; doet het bestreden vonnis te niet; en doende wat de eerste rechter had moeten doen, verklaart nietig:

1. het voorafgaand bevel van 29 April 1950,
2. het exploit van inbeslagneming van 4 October 1950,
3. het exploit van aanmaning van 18 October 1950;

Stelt het verval vast van de aanleg ingesteld bij exploit van de partij De Muynck dd. 18 October 1950;

Zegt dienvolgens voor recht dat de procedure van beroepene De Muynck nietig is en van gener waarde en dat de procedurale verrichtingen geen uitwerksels kunnen noch zullen hebben, veroordeelt beroepene De Muynck binnen de 24 uren van de uitspraak van dit arrest opheffing te verlenen van het uitvoerend beslag en de doorhaling te vorderen bij de bevoegde hypotheekbewaarder ten derde kantore te Antwerpen van alle in- of overschrijvingen, welke genomen werden als gevolg van en door bedoelde nietige akten; en bij gebrek er aan te voldoen, beveelt dat de grosse van dit arrest zal gelden als opheffing van het beslag en de bevoegde hypotheekbewaarder zal gehouden zijn

alle vorenbedoelde in- en overschrijvingen alsmede alle meldingen ten rande op eenvoudige overlegging der grosse van dit arrest door te halen; veroordeelt beroepene De Muynck tot de kosten van beide aanleggers;

Wat betreft het incidenteel beroep van Mr. De de Graef; het Hof ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond; veroordeelt beroeper tot de kosten van het incidenteel beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 6 Mei 1952.

Voorzitter : M. Van Winkel.

Raadsheren : MM. Verougstraete en De Vreese.

O.M. : M. Matthys, subst. Procureur-generaal.

Advocaat : Mr G. Debra.

Strafvordering. — Eerherstel van veroordeelden. — Uitgangspunt van de bij de wet van 25 April 1896, artikel 1/3^e vereiste vijfjarige termijn.

Verzoekster bij vonnis van 2 Mei 1947 veroordeeld tot een niet-voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden; was wegens hetzelfde feit geïnterneerd geweest van 14 September 1944 tot 18 November 1945, d.i. gedurende meer dan veertien maanden. De wet van 20 Augustus 1947 bepaalt, dat de tijd dezer internering bij de uitvoering der opgelegde gevangenisstraf in mindering moet worden gebracht.

De opgelegde gevangenisstraf moet geacht worden in onderhavig geval op de dag der veroordeling, d.i. 2 Mei 1947, volledig te zijn ondergaan, welke dag derhalve het uitgangspunt is van de bij de wet van 25 April 1896, artikel 1, 3^e, vereiste vijfjarige termijn.

Dhooge Alida.

Overwegende dat, in geval van veroordeling tot een niet-voorwaardelijke gevangenisstraf, het verzoek tot eerherstel eerst ontvankelijk is na verloop van 5 jaar sedert dat de straf hetzij door uitboeting, hetzij door kwijtschelding is tenietgegaan (artikel 1, 1° en 3° wet 25-4-1896);

Overwegende dat bij vonnis van de Krijgsraad te Brugge dd. 2 Mei 1947 verzoekster wegens het dienen van 's vijands politiek tot 6 maanden gevangenis werd veroordeeld; dat zij echter van 14 September 1944 tot 18 November 1945, hetzij gedurende meer dan 14 maanden wegens hetzelfde feit geïnterneerd was geweest en dat krachtens de wet van 20 Augustus 1947, deze internering op de vrijheidsstraf toegerekend wordt;

Overwegende dat volgens het openbare ministerie de tegen verzoekster uitgesproken straf eerst te nietgegaan is door en op den datum van het in werking treden der wet van 20 Augustus 1947;

dat, integendeel volgens verzoekster de straf moet geacht worden tenietgegaan te zijn op het einde van de ondergane internering, d.i. op 18 November 1945;

Overwegende dat deze laatste stelling geen zin heeft, ware het maar om die reden, dat geen straf kan tenietgegaan zijn vooraleer te zijn uitgesproken;

Overwegende echter dat de stelling van het openbaar ministerie ook ongegrond is;

dat weliswaar de ondergane internering eerst krachtens de wet van 20 Augustus 1947 en op de datum van het in werking treden dezer wet van de duur der

gevangenisstraf werd afgetrokken, maar dat het logisch gevolg van deze aftrekking is dat de gevangenisstraf op de datum der veroordeling ondergaan was, zodat deze laatste datum (2 Mei 1947) dan ook voor verzoekster het uitgangspunt is van de bij de wet van 25 April 1896 vereiste termijn van 5 jaar;

Overwegende dat deze termijn thans verstreken is;

Aangezien er verder voldaan is aan al de voorschriften en voorwaarden der wet van 25 April 1896, en gelet op artikel 13 der wet van 15 Juli 1935;

Het Hof,

Spreekt het eerherstel uit van Dhooge Alida Maria wat betreft de hierboven aangehaalde veroordelingen.

NOOT. — Tegen bovenstaand arrest werd door de Procureur-generaal bij het Hof te Gent voorziening in verbreking ingesteld.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 30 April 1952.

Voorzitter : M. Rubens.

Rechters : Mevr. Deloof en M. Waffelaert.

Advocaten : Mrs J. Clynmans en Roland.

Handelshuur. — Huurhernieuwing. — Geen verschillende gevolgen aan in verschillende bewoordingen geformuleerde wettelijke sancties toegekend. — Aanvaarding van een aanbod na het verval, resp. de intrekking daarvan. — Geen overeenkomst tot stand gekomen.

De wetgever heeft geen verklaring gegeven omtrent het verschil van bewoordingen in art. 14 der wet van 30 April 1951 op de handelshuurovereenkomsten « op straffe van verval » en in art. 18 van dezelfde wet « op straffe van uitsluiting ». De rechtsleer kent aan beide sancties in het algemeen geen verschillende gevolgen toe.

In casu heeft de ene partij het aanbod van de andere eerst aanvaard, nadat het vervallen, resp. ingetrokken was, zodat er geen wilsovereenstemming en derhalve geen overeenkomst is tot stand gekomen.

Brouwerij Maes t/ Hopchet.

Gezien de gedingstukken o.m. 1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, gewezen door de Vrederechter van het kanton Berchem in dato 4 December 1951;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het hoger beroep, tijdig ingesteld en in de behoorlijke vorm, niet wordt betwist;

Overwegende dat bij het bestreden vonnis de eis tot huurhernieuwing, door beroepster ingesteld op grond van de artt. 14 en 18 van de wet van 30 April 1951, afgewezen is als zijnde ingediend na de 30 dagen na het antwoord van de verhuurder op het voorstel van de huurder, en dus te laat; dat het tevens de wedereis van beroepene tot geldigverklaring van zijn opzegging op 9 Augustus 1951 gedaan tegen 20 November 1952 inwilligde;

Overwegende dat beroepster thans niet meer betwist dat haar inleidende dagvaarding te laat was volgens art. 18, zodat zij uitgesloten is van het recht de voorwaarden van de verhuring door de Rechtbank te doen bepalen;

Dat zij echter beweert dat deze uitsluiting niet gelijk staat met een vervallenverklaring haar recht

tot huurhernieuwing te doen gelden onder de voorwaarden, door beroeper gesteld in zijn schrijven van 9 Augustus 1951;

Dat appellante thans verklaart zich bij deze voorwaarden neer te leggen en om een nieuwe huurovereenkomst verzoekt tegen de door beroepene gestelde tegenvoorwaarden;

Overwegende dat beroepene zich hiertegen verzet;

Overwegende dat de wetgever geen verklaring gegeven heeft omtrent het verschil van bewoordingen in art. 14 « op straffe van verval en in art. 18 « op straffe van uitsluiting »;

Dat de rechtsleer in het algemeen geen verschillen de gevolgen toekent aan beide sancties (De Page Compl. T. IV nr 792, 2e b; Paternostre nr 231; Reyn-tjens en Van Reepinghen nr 191);

Overwegende dat gans de procedure van huurhernieuwing door de wetgever met opzet aan een streng formalisme onderworpen werd;

Overwegende dat, indien het tegenvoorstel van de eigenaar-verhuurder als een aanbod zou kunnen beschouwd worden, dat volgens het gemeen recht vatbaar blijft voor aanvaarding door de huurder — zelfs na het verstrijken van de gestelde termijn van 30 dagen — zolang het niet ingetrokken wordt, in casu dient opgemerkt te worden dat het akkoord van appellante met het voorstel van beroepene ook volgens het gemeen recht te laat komt; dat beroepene immers vanaf 9 Augustus 1951 opzegging deed voor de termijn van de wet; dat deze opzegging, gelijktijdig gedaan met de kennisgeving der andersluidende voorwaarden, er op wees dat bij gebrek aan aanvaarding binnen de wettelijke termijn van 30 dagen en bij gebrek aan inleiding der procedure de eigenaar-verhuurder wenste dat de opzegging haar volle uitwerking zou hebben en dat zijn tegenvoorstel slechts geldig was voor de door de wet voorziene termijn van 30 dagen.

Dat het voorstel in elk geval ondubbelzinnig ingetrokken werd door de besluiten van beroepene voor de eerste rechter genomen, wanneer deze de geldig-verklaring van zijn opzegging door wederzijds vervolgde; dat het akkoord van beroepster, eerst in hoger beroep gegeven, dus zonder twijfel na de intrekking van het aanbod door beroepene gegeven werd, zodat nooit een contract door het samentreffen van beide wilsuitingen tot stand kwam;

Overwegende dat het zonder belang ter zake is na te gaan of beroepster ja dan neen eigenares is van de handelszaak en als dusdanig ja dan neen de bescherming van de wet geniet;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Na er over beraadslaagd te hebben;

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Ontvangt het hoger beroep;

Verklaart het ongegrond;

Wijst het af;

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Verwijst appellante in de kosten van het hoger beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

30 April 1951.

Voorzitter : M. De Vreese.

Rechters : MM. Gerniers en Declerck.

Advocaten : Mrs Depuydt en Haus (Gent).

Bevoegdheid (in burgerlijke zaken). — **Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel tot kennisneming van de vordering tot vergoeding van door een ongeval veroorzaakte stoffelijke schade indien niet een van partijen zelf, doch een derde daarbij lichamelijk letsel heeft geleden.** — **Onbevoegdheid van de Rechtbank van eerste aanleg om van een dergelijke vordering kennis te nemen.** — **Betekenis van artikel 8 Wet op de Bevoegdheid.**

Alle verbintenissen van handelaren worden vermoed handelsdaden te zijn, tenzij het tegendeel bewezen is; dit vermoeden gaat ook op voor door handelaren bedreven misdrijven en quasi-misdrijven (artikel 2 slot W.v.K.).

Krachtens artikel 12 slot van de wet op de bevoegdheid is de Rechtbank van Koophandel alleen onbevoegd om kennis te nemen van geschillen, die tegelijk tot voorwerp hebben het herstel van stoffelijke schade en van schade veroorzaakt hetzij door de dood van een persoon, hetzij door lichamelijk letsel of ziekte, indien de vordering tot vergoeding van de stoffelijke schade en die tot vergoeding van de schade aan het lichaam aan dezelfde persoon toekomen.

De Rechtbank van Koophandel is echter bevoegd om kennis te nemen van de vordering tot vergoeding van stoffelijke schade, indien een derde (bv. een ondergeschikte van eiser) lichamelijk letsel heeft geleden. De Rechtbank van eerste aanleg is onbevoegd om van die vordering kennis te nemen.

Artikel 8 van de wet op de bevoegdheid betekent alleen, dat de Rechtbank van eerste aanleg zich ambtshalve mag onbevoegd verklaren; zij moet zich echter onbevoegd verklaren, indien de verweerder haar onbevoegdheid inroept.

Leirman t/ Himpe.

Aangezien de eis strekt tot de betaling ener som van 70.923 frank plus 6303 frank vergoedende intresten, wegens stoffelijke schade, aan de autotractor met aanhangwagen van eiser op 6 Juni 1947 te Oostakker veroorzaakt door het aflopen van het linkervoorwiel van de vrachtwagen van verweerder; dat deze eis steunt op de artikelen 1382, 1383 en vooral 1384, 1° B.W.;

Aangezien de omstandigheden van het ongeval niet betwist worden, alsook niet dat de ondergeschikte van eiser, Van de Castele Urbain en zijn dochter Rosa licht gekwetst werden; dat dit alles overigens vastgesteld werd bij het strafrechtelijk onderzoek, door de rijkswacht van Oostakker op 7 Juni 1947 gedaan;

Aangezien verweerder in de eerste plaats en vóór alle andere verdedigingsmiddelen de onbevoegdheid van de rechtbank opwerpt op grond van artikel 12, 1° van de wet van 25 Maart 1876, gewijzigd bij Kon. Besluit van 13 Januari 1935, artikel 4;

dat hij in de tweede plaats de verjaring inroept op grond van artikel 7 der samengeschakelde wetten van 1 Augustus 1899 en 16 December 1935; dat hij in de derde plaats de onbruikbaarheid van de vrachtwagen en de vergoedende intresten betwist;

Aangezien verweerder handelaar is; dat de ver-

bintenissen van handelaars vermoed worden handelsdaden te zijn, tenzij het tegendeel bewezen zij (artikel 2 wet 15 Dec. 1872 W. v. K.); dat dit vermoeden ook toepasselijk is op misdrijven en quasi-misdrijven door handelaars bedreven (Fredericq Bd. I N° 44; Braas, Précis de procédure civile BD. L N° 421);

Dat ter zake eiser niet betwist dat verweerders verbintenis voortspruitende uit het ongeval geen handelsdaad zou zijn en dat verweerder niet betwist dat hij voor handelsdoeleinden reed; dat derhalve bedoelde verbintenis van verweerder als een handelsdaad moet aangezien worden;

Aangezien artikel 12, 1° van de wet van 25 Maart 1876 bevoegdheid toekent aan de handelsrechtbanken om kennis te nemen van alle geschillen betreffende handelsdaden; dat het laatste lid van bedoeld artikel — hetwelk voorziet dat de handelsrechtbanken in geen geval kennis nemen van geschillen die tot voorwerp hebben de vergoeding van de schade, veroorzaakt hetzij door de dood van een persoon, hetzij door een lichamelijke letsel of ziekte — ter zake niet van toepassing is;

Dat inderdaad zo de burgerlijke rechtbank alleen bevoegd is om kennis te nemen van de vordering in verantwoordelijkheid, wanneer het ongeval benevens stoffelijke schade ook lichamelijke schade veroorzaakt heeft, zulks echter alleen het geval is wanneer de vordering van de stoffelijke schade en die tot vergoeding van de lichamelijke schade aan dezelfde persoon toebehoren (Rép. part. de droit belge V° compétence en matière civile et commerciale N° 645; 650; Braas, Bd. I, bl. 213; Hof Gent, 7 Maart 1904, Pas. 1904-II-259; Verbreking, 17 November 1904, Pas. 1905-I-36); dat zulks ter zake niet het geval is daar eiser niet de minste lichamelijke schade geleden heeft;

Dat de omstandigheid dat de derde, die het slachtoffer is van de lichamelijke letsels, zoals het hier het geval is, de ondergeschikte is van eiser, aan de handelsrechtbank de bevoegdheid niet ontnemt om kennis te nemen van de vordering, door deze laatste ingesteld (Rép. prat. de droit belge eodem verbo N° 646);

Aangezien de algemene bevoegdheid welke door artikel 8 wet 25 Maart 1876 aan de burgerlijke rechtbank verleend wordt niet van aard is, de hierboven uiteenzette beredenering te ontzenuwen; dat inderdaad dit artikel enkel betekent dat de burgerlijke rechtbank niet bij machte is hare onbevoegdheid ambtshalve op te werpen, doch dat het de partijen altijd vrijstaat deze onbevoegdheid op te werpen.

Aangezien derhalve de rechtbank onbevoegd is om van deze vordering kennis te nemen;

Om deze redenen,

De rechtbank wijzende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle meeromvattende besluiten verwerpende, verklaart zich onbevoegd en veroordeelt eiser tot de kosten.

NOOT. — Zie in dit nummer over de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel een artikel van Mr Moyaert en het vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Gent, d.d. 12 Februari 1952. Verg. ook Hof Gent, 11 Juni 1951, R.W. 1951-52, en het advies van substituut procureur-generaal Matthijs.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

4e Kamer. — 12 Februari 1952.

Voorzitter: M. Tytgat.

Rechters: MM. Debuck en Devreux.

Referendaris: Mevr. Sevens.

Advocaten: Mrs Jacquart (loco Derijcke) en Moyaert.

Bevoegdheid (in burgerlijke zaken). — Onbevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel om kennis te nemen van een vordering tot schadevergoeding, berustend op een ongeval, waarbij één der partijen kwetsuren heeft opgelopen.

De onbevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel ingevolge artikel 12, slot, van de wet op de bevoegdheid (toegevoegd bij de Wet van 27 Maart 1891) strekt zich niet uit tot het geval, dat een derde, zelfs verwante of ondergeschikte van een der partijen, lichaamsleed heeft opgelopen door het ongeval, waarop de hoofdvordering steunt.

Wel is de Rechtbank van Koophandel echter onbevoegd in geval een van partijen kwetsuren heeft opgelopen.

Indien een van de partijen in haar persoon de dubbele actie verenigt tot herstel van stoffelijke en van persoonlijke schade, is het haar principieel niet toegelaten deze vordering te splitsen en voor de Rechtbank van Koophandel alleen het herstel der stoffelijke schade te vorderen.

De hierboven aangehaalde wetsbepaling laat ook niet toe artikel 37 § 1 slot van de Wet op de Bevoegdheid in te roepen om een wederreis voor de Rechtbank van Koophandel in te stellen tot herstel der tweevoudige stoffelijke en persoonlijke schade.

Roelens t/ Temmerman.

Gezien het geboekt inleidend exproot, waarbij eiser betaling vordert van 32.250 fr. als vergoeding van schade en onbruikbaarheid, veroorzaakt aan zijn auto-voertuig tengevolge van een aanrijding met gedaagde;

Overwegende dat verweerder, onder voorbehoud ten gronde te concluderen, de onbevoegdheid van de rechtbank inroept, omdat hijzelf bij de aanrijding, waarop de vordering steunt, benevens stoffelijke schade, lichamelijke letsels ophiep;

dat de verantwoordelijkheid voor het ongeval nog niet uitgemaakt werd en hij voorbehoud maakt vergoeding voor deze dubbele schade te vorderen voor de bevoegde rechtbank;

Overwegende dat eiser hiertegen aanvoert:

1° dat de eis alleen materiële schade tot voorwerp heeft en tegen een handelaar is gericht, zodat de handelsrechtbank wel bevoegd is;

2° dat de door verweerder ingeroepen bepaling der wet van 27 Maart 1891 (artikel 12 der wet op de bevoegdheid) niet toepasselijk is ter zake;

dat de rechtspraak heeft beslist, dat deze wetsbepaling niet kan ingeroepen worden, indien een eis ingesteld wordt tegen een handelaar tot herstel van stoffelijke schade, die geleden werd bij een ongeval, waarbij terzelfdertijd aan een derde persoon lichaamsleed werd veroorzaakt;

3° dat de wederreis, die verweerder voor de rechtbank zou instellen tot herstel der eigen schade krachtens artikel 37 par. 1 in fine van de wet op de bevoegdheid onder de bevoegdheid der rechtbank zou vallen;

Overwegende dat door eiser niet wordt betwist, dat verweerder bij het ongeval stoffelijke schade aan zijn

wagen heeft geleden en tevens lichaamsverwondingen heeft opgelopen;

Overwegende dat — zoals eiser opmerkt — de rechtspraak op bestendige wijze heeft geoordeeld, dat de onbevoegdheid van de rechtbank van Koophandel zich niet uitbreidt tot het geval, waarbij een derde persoon, zelfs familielid of ondergeschikte van één der partijen lichaamsleed opgelopen heeft ten gevolge van hetzelfde ongeval waarop de hoofdeis is gesteund, dat deze rechtspraak op het huidige geval niet toepasselijk is, daar hier niet een derde persoon, maar één der partijen zelf kwetsuren heeft opgelopen;

Overwegende dat, behoudens het geval waarbij een derde verwond werd, de rechtspraak steeds alle andere geschillen welke herstel van lichamelijke schade tot voorwerp hebben of kunnen hebben, geacht heeft niet te behoren tot de bevoegdheid van de handelsrechtbank zover zelfs dat, indien een partij in haar persoon de dubbele actie verenigt tot herstel van stoffelijke en van lichamelijke schade, het haar principieel niet toegelaten is deze actie te splitsen en voor de handelsrechtbank alleen herstel harer stoffelijke schade te vorderen;

Overwegende dat ten slotte de uitdrukkelijke en absolute bewoordingen van de wet van 27 Maart 1891 de speciale onbevoegdheid van de handelsrechtbank vastlegt, alsmede de bedoelingen van deze wetsbepaling, die steeds door de Rechtspraak geëerbiedigd werden, niet toelaten artikel 37 par. 1 in fine van de wet op de bevoegdheid in te roepen om een wederreis voor de handelsrechtbank in te stellen tot herstel der dubbele schade — lichamelijke en stoffelijke — die door de rechtbank zou mogen ontvangen worden.

Overwegende dat deze beschouwingen doen besluiten tot de onbevoegdheid van de rechtbank;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Melding makend dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der taalwet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart zich onbevoegd;

Legt de kosten van het geding ten laste van eiser.

NOOT: Zie in dit nummer artikel van Mr Moyaert betreffende de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel alsook het vonnis van de Burgerlijke Rechtbank te Brugge d.d. 30 April 1951. Verg. ook Hof Gent, 11 Juni 1951, R.W. 1951/52, 511 en het advies van Subst. Procureur-Generaal Matthijs.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

2e Kamer. — 22 April 1952.

Voorzitter: M. Blondeel.

Referendaris: M. Kesteloot.

Advocaten: Mrs Willems en Schramme.

Faillissement. — Teruggave van het in strijd met artikel 446 W.v.K. betaalde kan niet rauwelijks worden gevorderd. — Eerst moet vernietiging van de betaling gevorderd worden.

Na het tijdstip van het opgehouden hebben te betalen, zoals vastgesteld door de Rechtbank, door de gefailleerde gedane betaling; de curator vordert het aldus ontvangen bedrag van de schuldeiser terug. De in art. 446 W.v.K. bedoelde nietigheid is er

niet van rechtswege doch moet door de rechter worden uitgesproken.

De rauwelijkse actie van de curator tot teruggave van het betaalde, zonder dat hij eerst in hoofddeel de vernietiging van de betaling vordert, is derhalve niet ontvankelijk.

Mr. Willems q.q. t/ N.V. Winterthur.

Aangezien Demaine Domien, bij vonnis van deze Rechtbank d.d. 19 April 1951 in staat van faillissement verklaard werd; dat de staking zijner betalingen bepaald werd op 19 October 1950;

Aangezien eiser q.q. aanvoert dat de gefailleerde de 22 December 1950 aan deurwaarder P. Van Thournout te Brugge, voor rekening van verweerster een som van 6495 frank betaalde; dat deze betaling met kennis van de staking van betalingen binnen het verdacht tijdperk door verweerster ontvangen werd;

Dat de vordering strekt om verweerster te horen veroordelen aan aanlegger q.q. terug te betalen de voormelde som van 6495 frank;

Aangezien verweerster de niet-ontvankelijkheid van deze vordering opwerpt, omdat zij niet in hoofddeel strekt tot de nietverklaring van de betwiste betaling, doch rechtstreeks tot de terugbetaling van de betaalde som;

Aangezien de bij artikel 446 van het Wetboek van Koophandel voorziene nietigheid, een facultatieve is; dat zij aan de beoordeling van de Rechter overgelaten wordt; dat zij niet van rechtswege geldt, doch door de Rechter moet uitgesproken worden; dat de betwiste betaling niet onbestaande is, doch geldig blijft totdat zij door de Rechter nietigverklaard wordt;

Aangezien bijgevolg de terugbetaling van de liti-gieuze door gefailleerde betaalde som niet kan bevolen worden zonder dat de Rechter vooreerst de nietigheid van deze betaling uitspreekt; dat in het onderhavig geval de Rechtbank deze nietigheid niet kan uitspreken vermits zij niet gevorderd wordt (contract Handelsr. Antwerpen, 15 Mei 1929, Revue des Faillites, 1930, 131);

Aangezien, zoals de Rechtbank bij toepassing van artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek, eenparig aanneemt dat niet rechtstreeks tot terugbetaling en tot schadevergoeding kan besloten worden zonder vooreerst de verbreking van de wederkerige overeenkomst te vorderen, juist omdat deze verbreking van de beoordeling van de Rechter afhangt, ook bij toepassing van artikel 446 van het Wetboek van Koophandel, de vordering, strekkende rechtstreeks tot terugbetaling, niet ontvankelijk is;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Wijzende op tegenspraak; alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de vordering niet ontvankelijk en wijst ze als dusdanig af.

Veroordeelt aanleger q.q. tot de kosten van het geding;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad ondanks elke voorziening en zonder borgstelling.

De artikelen 2, 34, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUSSEL

15e Kamer. — 16 Mei 1952.

Voorzitter : M. Tincl.

Rechters : MM. Vranckx en Tollebeek.

O. M. : M. Marneffe.

Advocaten : Mrs. Risopoulos en De Wit.

Taalgebruik. — Nietigheid van een rechtstreekse dagvaarding, gesteld in een andere dan bij de wet voorgeschreven taal.

Rechtstreekse dagvaarding voor Correctionele Rechtbank, in Nederlandse taal gesteld, van in een Waalse gemeente wonende gedaagden. Strijd met artikel 16, § 1 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Krachtens artikel 40 dezer wet nietigheid van de dagvaarding ambtshalve door de rechter uit te spreken.

Hieraan doet niet af dat een Franse vertaling bij het afschrift der dagvaarding gevoegd was, daar een rechtstreekse dagvaarding niet valt onder de bepaling van art. 38, die blijkbaar geschreven is voor zaken, die reeds aan de gang zijn en waarin de taal der procedure reeds vastgesteld is.

Hieraan doet evenmin af, dat een andere zaak aanhangig is, waarin de procedure-taal de Nederlandse is en waarvan de Rechtbank wellicht de samenvoeging met de onderhavige zou kunnen bevelen. De vraag, in welke taal de procedure zal worden voortgezet, zou dan na het eventueel bevel tot samenvoeging eerst ter sprake komen.

De Bock t/ Defour Jean en Joseph.

Gezien door de Rechtbank van eerste aanleg, zetende te Brussel, 1ste Kamer, rechtsprekende in correctionele politiezaken, de rechtstreekse dagvaarding uitgebracht aan Defour Jean en Defour Joseph, beiden rechtstreeks gedagvaard bij exploit van deurwaarder Dister te Luik in dato 22 Maart 1952, ten einde na toepassing van de strafwet zich hoofdelijk te horen veroordelen om aan De Bock, eisende partij, provisioneel te betalen een som van 50.000 fr. voor reeds geleden stoffelijke en zedelijke schade; een wetsgeestesheer te horen benoemen, die verslag zal uitbrengen aan de Rechtbank over de toestand van het slachtoffer en de huidige en toekomstige gevolgen van het ongeval voor wat hem betreft, zich verder te horen veroordelen tot de vergoedende renten, de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, dit alles eveneens hoofdelijk;

Aangezien verdachte en burgerlijk-verantwoordelijke gedagvaard werden door rechtstreekse dagvaarding, hun uitgebracht in de Nederlandse taal;

Aangezien de gedaagden woonachtig zijn in een Waalse gemeente, zijne Grivegnée, en dat zij de Nederlandse taal niet machtig zijn;

Aangezien artikel 16 par. 1 der wet van 15 Juni 1935 de Franse procedure beveelt, indien de betichte woonachtig is in een Waalse gemeente, wat hier het geval is;

Aangezien zodus voornoemde wettelijke bepaling overtreden werd;

Aangezien artikel 40 van voornoemde wet zodanig gesteld is, dat die overtreding moet worden aangezien als de nietigheid van de dagvaarding van ambtswege medebrengend;

Aangezien de omstandigheid dat een vertaling in de Franse taal het afschrift van de dagvaarding zou vergezeld hebben, zonder werking is, daar een recht-

streekse dagvaarding niet valt onder de bepalingen van artikel 38, in hetwelk bedoelde wet die vertaling voorziet, klaarblijkelijk een zaak betreffende die reeds aan de gang is en waar de taal der procedure reeds vastgesteld is;

Aangezien ook van elke werking ontbloeit is de gebeurlijke samenvoeging van deze zaak met een andere, waarvan de Rechtbank heeft kennis te nemen, zijnde de zaak : O. M. tegen Huysmans Josée en Daem Maria-Louisa, burgerlijk verantwoordelijke;

dat de taal der procedure in deze laatste zaak weliswaar de Nederlandse is, maar dat, moest de Rechtbank de samenvoeging bevelen om reden van samenhang, de kwestie van de taal in dewelke de procedure zal worden voortgezet, wederom zal te berde komen;

De Rechtbank,

Gelet op de wet van 15 Juni 1935, namelijk op de artikelen 16, 38 en 40 en op artikel 194 van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de voorzitter de bepalingen heeft aangeduid;

Verklaart nietig de dagvaarding in dato van 22 Maart 1952;

Verwijst de dagvaardende partij tot de kosten.

BALIELEVEN**VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN**

Vergadering van 10 October

Pas is het nieuw rechterlijk jaar aangevangen of de Vlaamse Conferentie heeft hare veelzijdige bedrijvigheid hernomen.

Een eerste vergadering gewijd aan een bespreking over onze beroepsbelangen werd gevolgd door een Scheidetocht met bezoek aan de Petroleumhaven. Verleden Vrijdag sprak de heer Huib Hoste over «Bouwkunst en Bouwkunde». De ter zake bevoegde spreker, die lid is van de Koninklijke Vlaamse Academie, wees op het onderscheid tussen beide begrippen. Omvat de bouwkunde de kennis der bouwmaterialen en der bouwconstructies, de bouwkunst is het scheppen van ruimte met een geestelijke bedoeling. Bouwkunde vormt de grondslag voor de architect wiens doel het is zijn gebouw in de meest volmaakte vorm op te trekken. Deze oplossing kan echter niet bereikt worden zonder kennis der bouwkunde. Een schoon gebouw moet tevens een soliede constructie zijn. Ook aan het berekenen der bouwconstructie dient zorg besteed vooral onder invloed van het gewapend beton. Dit heeft geleid tot het wetenschappelijk materiaalonderzoek.

De bouwkunstenaar is de taak opgelegd een solied bouwwerk met bepaalde bestemming vorm en ruimte te geven, na juiste keuze uit de veelheid van materialen en constructiemethoden.

De Heer Hoste lichtte zijn causerie toe met lichtplaten.

Zoals gebruikelijk werden aan de voordrachtgever vragen gesteld. Dat enige hiervan betrekking hadden op de overheidsbemoeiingen bij het bouwen zal niemand verbazen. Menig eigenaar heeft zich reeds horen veroordelen tot afbraak van zijn gebouw.

Vooraf deelde de voorzitter mede dat twee stagisten Mrs Felix Maes en Hubert Segers, aangeduid werden om het contact tussen het bestuur der Vlaamse Conferentie en de stagisten te bewerken.

OPENINGSZITTING VAN DE VERENIGING «DE JONGE BALIE» TE AMSTERDAM

Op Vrijdag, 10 October, heeft de Vereniging De Jonge Balie haar werkzaamheden luisterrijk ingezet met een openingszitting in het Paleis van Justitie te Amsterdam, onder het voorzitterschap van Mr Associé.

De feestredenaar was Prof. Mr E. M. Meyers, oud-hoogleraar te Leiden, die als onderwerp gekozen had: «De algemene herziening van het burgerlijk recht». Spreker, die door de Nederlandse regering met de voorbereiding van een nieuw burgerlijk wetboek belast werd, behandelde zijn stof met een volledige beheersing en boeide zijn talrijk gehoor van magistraten en advocaten door de jeugdige opgewektheid waarmede hij de veelvuldige uitzichten, de ingewikkelde technische strikvragen en de onzekere stand van de rechtspraak in het licht stelde.

De meer dan zeventigjarige prins van de Nederlandse rechtsgeleerdheid, na op de drie gronden tot codificatie gewezen te hebben: rechtseenheid, rechtsvereenvoudiging, rechtszekerheid, kwam tot het besluit dat vooral door de derde verzuchting de noodzakelijkheid van een nieuw wetboek, planmatig, principieel en modern gedacht en aangepast zich opdringt.

Alhoewel zijn kritieken op het Nederlands burgerlijk recht afgestemd waren, gelden zij ook meestal voor ons recht. De constructie van de bestaande methoden is nog te veel gecentreerd op het vermogensrecht en op de daarmee verband houdende begrippen van het Romeins recht. Het mangelt in onze wetboeken aan duidelijke formulering van de begrippen rechtspersoon, orgaan, rechtshandeling, vertegenwoordiging, oorzaak, enz., terwijl zekere twistpunten uit de Romeinse tijd nog niet duidelijk zijn opgelost (of de onzekerheid aangaande aanwending van de actiones empti, redhibitoria of quanti minores, waarover reeds de praetoren en de aedilen het niet eens konden worden).

Een nieuwe codex zou alvast de volgende boeken tellen: algemene bepalingen, familierecht, erfrecht, zakenrecht, verbintenissen (waaronder de overeenkomsten omtrent arbeidslevering een belangrijke plaats zouden innemen), rechten van de scheppende mens (auteursrechten, octrooien, e.d.), rechtspersonen (verenigingen en vennootschappen).

Vraagpunten staan van nu af open tot overweging: kan, bv., de ontwrichting van het huwelijk ingeroepen worden als grond tot echtscheiding.

Deze welgeslaagde bijeenkomst werd gevolgd door een jaardiner, waarop aanwezig waren: de deken van de advocaten te Amsterdam, Mr van Doorne, de voorzitter van het Gerechtshof, de heer Verdam, de advocaat-generaal bij het Gerechtshof, de voorzitter van de arrondissementsrechtbank, de kantonrechter, de vertegenwoordigers van de Jonge Balies van Den Haag, Rotterdam en Utrecht.

Het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel was vertegenwoordigd door zijn voorzitter, op deze plechtigheden.

In zijn speech op het jaardiner wees Mr H. Fayat op de bloei van de acht Jonge Balies van het Nederlandse taalgebied: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Antwerpen, Brussel, Gent en Kortrijk en drukte de wens uit dat een nauwer contact tussen haar zou gelegd worden door jaarlijkse bijeenkomsten van haar fungerende en uittredende voorzitters tot uitbouw van een gemeenschappelijke traditie.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad - afl. 34 van 11 October 1952.

Prof. Mr J. C. Van Over: De internationale koop van roerende zaken (I). — Prof. Mr G. E. Lange-meijer: Duits-Nederlandse Juristenbijeenkomst. — Prof. Mr G. H. C. Bodenhausen, Universele Conventie betreffende Auteursrecht. — Mr J. Remmelinck, De puzzles in het Wegenverkeersreglement.

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie - n° 4264 van October 1952.

Mr L. J. M. Claessens, Testament gevolgd door verandering van nationaliteit. — M. Drukker, Aftrek van beheers- en rechtsherstellkosten in boedels van vermisten (II, slot). — Prof. Mr. G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenis en recht 1951 (V).

Journal des Tribunaux - n° 3951 de 12 octobre 1952.

De Le Court Etienne: L'arriéré judiciaire. — W. Werner: La situation juridique des volontaires de carrière de l'armée. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer - n° 28 de 15 octobre 1952.

F. Waleffe: La vérité sur les accusations portées contre le grand roi Leopold II et ses collaborateurs belges. — Jurisprudence.

Revue pratique du Notariat Belge - 2356° livraison de 10, 20 et 30 septembre 1952.

Saisie immobilière. — Revue de la Jurisprudence belge.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation - 33° cahier de 2 octobre 1952.

M. Pierre Mimin: La grève encadrée. — M. A. Ponsard: La transmission successorale de la dette de la pension due à l'époux divorcé innocent.

- 34° cahier de 9 octobre 1952.

M. G. Liet-Veaux: La caste des Intouchables ou la «Théorie» du délit de service. — M. Patin: Le domaine territorial d'application de l'art. — M. F. M.: Le contentieux de l'attribution des grades d'homologation des combattants volontaires de la Résistance et des titres de Déporté ou interné résistant.

Revue française de Science Politique - n° 3 de juillet-septembre 1952.

André Mathiot: Les «Presses groups» aux Etats-Unis. — Jacques Ellul: Propagande et démocratie. — Harold D. Laswell: L'Analyse du contenu et le langage de la politique. — R. Arambourou: Réflexions sur la géographie électorale. — Sydney D. Bailey: Une Fédération des Caraïbes britanniques. Le cheminement d'une idée. — Franco Pierandrei: Les Commissions législatives du Parlement italien.